

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТ ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХОРАЯ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АКЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХОРАЯ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

№ 257 (3451) | 1955 декабрь 28, среда | Өртөз 20 коп

Продукцияның ассортиментиизин калбартыр болгаш шынарын бедидер

Бүдүрүп үндүрүп турар продукциянын ассортиментиизин калбартыр болгаш оң шынарын бедидер бүдүрүлгенин экономиктикти чутула көргүзүлгенин бирөөзү. Күрүнө планын ассортимент-даа шынарында талазы-биле долдуу күсседери социалеттиг үндүрүп бүгү адырларынга күсседери ылазыла албан хоойлу болуу.

«Үлөтүрүп улам ыңай көдүрүлгенин, техниктиг депшилагени болгаш бүдүрүлгенин организастаашкынын экижидер дугайында» СЭКП ТБ-нын июль Пленумунун доктаалы продукциянын ассортиментиизин калбартыр, оң шынарын бедидерини дайынчы программазын үлөтүрүп үндүрүп хөрсөзөн ажилчыларын болгаш кызыл-техниктиг ажилчыларын мурнууга салган. Партиянын салган сорулгазын амдыралга үрө-түндөлдүгү богуштар дөш база партиянын XX съездинде чедикшигин ужураштыр дөш делкеселге бастык областыг үлөтүрүп ажилчыларын чаз-чаз типтелгелерин чедип ап туралар.

Съезд мурнууну күш-ажылыч залчаане кирген Кызыл хоорайнын бүдүрүлгелери аныкты продукция бүдүрүлгенин чыл онаалгазын декабрь 21-де күссөткөн. Чыл төңүзүгүнө чедип пландан ажыр 1 миллиондан эвези эвес рубльдин пландан ажыр продукциядан бөр дөш хоорайнын бүдүрүлгелери бедиктен темпир-биле азылдап турар.

Продукциянын ассортиментиизин калбартыр, шынарын бедидер дөш делкеселге үлөтүрүп үндүрүп ажилчыларын көргүзүлгенин чедип алган. Шагаан-Арыгнын болгаш Бай-Хаактын райүлөтүр комбинаттын продукциянын ассортиментиизин калбартыр, оң шынарын экижидер талазы-биле биче эвес ажилчыларын чоруткан. Чижээ, Шагаан-Арыгнын үлөтүрүп комбинаты районун колхозтарынын, колхозчуларынын болгаш түр-түс албан организастаашкынын калбары хергелдиги бааранынга негеделин шын өренип көргени комбинат продукциянын ассортиментиизин калбартыр арганы берген.

Комбинат туубууна, дараалыг кылмырларын жоюлдуруу эгээр — бүдүрүп, олардын шынарын өкмөткөн. Продукциянын ассортиментиизин калбартыр ажилчыларын иштиги куралдарын чөп ажилчыларын база продукциянын шынарын бедидеринин түндөлдө комбинат болуучу продукция-биле чүгүлө районун эвес, харын барын талакы өскө-даа районнын хандырын база чедип алган. Продукциянын шынарын экижидер болгаш ботүкөшн чидегекени комбинатка 42 муң рубльдин оругазын берген. Бо шынак көрдүгүнү Бай-Хаактын райүлөтүр комбинаты чедип ап, продукция бүдүрүлгенин оң бир айлар планын барык бүгү көргүзүлгө күссөткөн.

Ассортиментиизин улам калбартыр, продукциянын шынарын экижидер болгаш ыңай азыр арга-биле бүдүрүлгө планын долдуу күсседер, бүдүрүлгенин оругалынын хандыры дугайында июль пленумунун шийтирин бастык эвези хөй бүдүрүлгенин боттандырыбай турарын чамдыг чедикшигин чутулап турган дептегелери барык болбас. Бо талазы-биле чурт үлөтүрүп бүдүрүлгелеринде уузгү чедикшиги барык област Совединиң чаз болуп өрткөн дөрткү сессиязы илеткен.

Продукциянын доктаатылган ассортимент эгээр үндүрүс, оң шынары куру болуп фактылар ылазыла чурт үлөтүрүп бүдүрүлгелеринде кайы хөй. Чижээ, Барын-Хемчиктин райүлөтүр комбинаты оң бир айлар дүргүндө продукциянын 10 хевирлерини чүгүлө ийизиниң планын үрө тура-ла күссөткөн. Туубуу кылмырнын болгаш хөп аймак дараарынын планы шууг үзүлгөн. Бо ышаш чикети Чадананын райүлөтүр комбинатынын

ССРЭ-нин Дээди Совединиң дөрткү сессиязы

Декабрь 26-да, Москвада, ССРЭ-нин Дээди Совединиң дөрткү сессиязы ажыттылган.

Хурал өгөлөрүнүн ырак мурунда-ла Кремльде Улуг орудуң депутаттар болгаш хөй сангы аалчылар — үлөтүрүп болгаш эвези ажил-агыйнын чедикшичелери, партия болгаш совет ажилчылары, культура ажилчылары дөш берген. Даштыкы күрүлелерин Москвада турар дипломаттыг төлөк чөдөрлөк баштынары, совет болгаш даштыкы журналистер келген.

Президиумунун докталарына — ССРЭ-нин министрлери болгаш ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунун кежигүнери.

Эртениң 10 шак. Дарганын столунда окулттын Эвилелин Совединиң дарганы А. П. Волков, Националдар Совединиң дарганы В. Т. Лацис, палаталарын даргаларын ораакчылары А. А. Лебедев, В. П. Мжаванадзе, З. С. Омаров, Н. Е. Ахвионич, П. Т. Комаров, М. Султанов, П. Г. Тимина эвезленген. Чазак докталарына — эштер Н. А. Булганин, Н. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, М. А. Суслон, Н. С. Хрушев, П. К. Пономаренко, Н. М. Шверник, А. Б. Аристов, Н. И. Беляев, П. Н. Поспелов. Депутаттар болгаш аалчылар туруп келген Коммунист партиянын болгаш Совет чазактыг ууртукчуларында индиктиг алыш чазакшыны-биле байыр чедирген.

Эвилелин Совединиң дарганы А. П. Волков ССРЭ-нин Дээди Совединиң дөрткү сессиязыг ажыттылган деп чарлаан. ССРЭ-нин Дээди Совединиң чалаанын эгээр Совет Эвилелинде чоруп турар сейм маршалы Ян Дембовский баштаган Польша Улус Республикасынын парламент төлөөлери база сенаттыг даштыкы херектер талазы-биле комиссиязын даргасы Мохамед Саедек баштаган — Иранин төлөөлери залда олуруп турар деп ол чарлаан.

Оң соонда сессия хүн чуртуну чангыс үн-биле, бадылаан. Дараанында айтырылдар чутулазын көрдүнгөн турар:

1. 1956 жылда ССРЭ-нин Күрүнө бөдөлдүгүн дугайы болгаш 1954 жылда ССРЭ-нин Күрүнө бөдөлдүгүн күссөлдүгүн дугайы.
2. ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунун Чарыктарын бадылаары.
3. ССРЭ-нин Дээди Совети биле даштык күрүлелерин парламенттериниң аразында төлөөлөр солчуру дугайы.
4. Совет чазактын төлөөлөрүн Индияга, Бирмага болгаш Афганистанга чоранымын дугайында илеткел.

1956 жылда ССРЭ-нин Күрүнө бөдөлдүгүн дугайында болгаш 1954 жылда ССРЭ-нин Күрүнө бөдөлдүгүн күссөлдүгүн дугайында илеткелди кылмыр-биле ССРЭ-нин Сак Министри депутат А. Г. Зверевке өс берген.

— Бистик чуртувус 1955 жылда чазак уузгү чедикшилерин доош турар — деп илеткелди чутулаан. — Үлөтүрүп бүдүрүлгенин планын ажыр күссөткөн турар, үлөтүрүп продукциянын хөмчөлө, баш бургулар мөзө эгээр алырга, 1954 жылдын деңгелинде 12 хуу эвез баз беш чык планынын көргөни бүдүрүлгө деңгели дика ажар. Бо чылын бүгү улус ажил-агыйнын хөмчөлөдүгүн бичагы үндөшүн аар үлөтүрүп улам ыңай көдүрүлгө болган. Оң-биле нады калбар хергелдиги чүдүлгө бүдүрүп өскөн, күш-ажылыч бүдүрүлгөү бөзөн болгаш продукциянын бот-үнеси чыгыс.

Партиянын Төп Комитетиниң ишл. Пленумунун шийтирелерин үндөшлөткөн, чаз техниканы улам калбар-биле негедерини болгаш бүдүрүлгенин организастаашкынын экижидерини ору-биле үлөтүрүп улам ыңай хөмчөдөр талазы-биле уузгү ажил чуртка калбарган деп депутат А. Г. Зверев демгелген. Социалеттиг көдө ажил-агыйнын улам ыңай хөмчөдөр-биле партиянын болгаш чазактын хөмчөлө алган организастаашкынын күссөлдүгүн баштайгы өкү түндөлдөр чедип алган. Чүгүлө сөөлүгү ийи чылым дүргүндө тарыхта шөлү 28 миллион гектар чедир аар 17,9 хуу улгаткан, ол болза, кымылате болгаш өскө-даа чутула азы-чөм культураларын

нын тарылгазынга көдөй ажылаан кур болгаш куруккан чөдөрлөк шийткелди алганынын үлөтү-биле болган. Букурта ышаш ыңай үндөп культураны тарылгазы бо чылын 1954 жылдын деңгелинде 4 амыг катал өскөн. Чамдык районларга агар-бойдуштук таарыкча чөк байдалар тура-ла, бо чылын чуртка ийизини-биле тараз ажашкынын өрткөн чылымдан бедик болган. Малдын баш саны өскөн болгаш оң продукттуу бөзөн, чигир өскөлдүк, лөв, үстүг культуралар, поталдар, сүт, дүк бүдүрүп болгаш техниктери көдөшкөн. Көдө ажил-агыйнын техниктиг сүтү дика бичыккан. 1954—1955 жылдарда чуртка колдууда чаз чөдөрлөк шийткелди ап турар районларга 560 чаз сөмкөстөр тургустунган.

Өрткөн чылырда шынак, 1955 жылда национал орулга өскөн, ол чоруп чоңуң материалдыг чазгай байдалы бедидеринге, уузгү ажил-агыйнын бүгү адырларында уузгү капитал салымшынарын боттандырырга, куралдарын көдөшкөргө дузалаан.

Бүдүрүлгени болгаш саарылгазынын өскөн-биле холбаштыр чурттуң сак-хөө куралдарын улгаткан, күрүнө бөдөлдү болгаш улус ажил-агыйнынга чөдөй тыпшышымы өскөн деп депутат А. Г. Зверев оң ыңай чутулаан. 1954 жылда ССРЭ-нин Күрүнө бөдөлдүгүн оругалар чарыкталарын 4.700 миллион рубль ажыр турар кылмыр күссөткөн. 1955 жылда күрүнө бөдөлдүгүн оругалар талазы-биле 561.500 миллион рубль, азы 100,2 хуу база чарыкталар талазы-биле — 587.800 миллион рубль, азы 100,9 хуу күссөткөн болуп. Бөдөлдүгүн азы хөмчөлөдүгүнүн кол келин үлөтүрүп, көдө ажил-агыйнын, транспорту улам ыңай хөмчөдөрүнө, чуртталга болгаш культура-амдыралдын туудуларычте улганган.

1955 жылда чамдык уузгү-уузгү үлөтүрүп бүдүрүлгелер ажилгалга кирген. Бо чылын Горькийин, Каховскийин, Нарванын, Кляжегубскийин болгаш өскө-даа чөдөрлөк гидроэлектростанцияларын ажилгалга кирген. Чоокү үлөтүрүп гидроэлектростанцияны баштайгы ийи агрегаттар ажилгалга кирер. Ангара хөмчө Братскийин делегейде өң уузгү гидроэлектростанциянын туудушкуну эгелен. Атомун энергия-биле ажилгалга турар 5 муң киловатт күштүгү электростанциядан азында 50 болгаш 100 муң киловатт күштүгү атомун электростанцияларын тургузар талазы-биле ажилгалга чортууну турар.

Аар индустриянын бүтү хөмчө-биле хөмчөтүшкөн, партия болгаш ССРЭ-нин чазак калбар хергелдиги бааранын чорутуп турар үлөтүрүп хөмчөдөрүнө ки-чөөнөйи комплантай турар. Чык болгаш азы-чөм үлөтүрүп ажилгалга турар бүдүрүлгелери калбары, чаз техник-биле хандырытын турар. Чуртталганың азы уузгүлери болгаш чоңуң культура-амдырал хергелдери хандырычте уузгү ки-чөөнөйи салымын турар. 1955 жылда 30 миллион дөрбөлчүн метр ажыр ниити шөлдүгү чуртталга бажыларын туттуган болгаш ажилгалга кирген. Оң азында, көдө чөдөрлөк колхозчуларга болгаш көдө интеллигенцияга 500 муң чуртталга бажыларын туттуган.

Бо чылын Ленинградтын В. И. Ленин атыг метрополитенин бирги эвезчө ажилгалга кирген, хоорайларын гасчылдар, телевизия төптөрүн тулар талазы-биле дика уузгү ажилгалга чорутууган, школарын, урулгар албан чөдөрлөк, поликлиникаларын, экижидерин улам ыңай турар боттандырган. 1955 жылда чырык-дышкында, өртөмгө, калды камгалалына, пенсия хандырылгына болгаш социал камгалалга бөдөжөт чарыкталары 147 миллион рубль болган, 1940 жылда дөмөйлөргө 3,6 катал хөй болган.

Партиянын болгаш чазактын шийтирелеринде дүштүр 1956 жылда улус ажил-агыйнын планы үлөтүрүп болгаш көдө ажил-агый продукциянын бүдүрүлгенин,

чуртталга болгаш культура-амдыралдын туудушкуну улам ыңай өренип көрүп турар деп илеткелди чутулаан. ССРЭ-нин Дээди Соведине бадылаары-биле 1956 жылда ССРЭ-нин Күрүнө бөдөлдүгүн төлөшкөшлү оругалар талазы-биле 591.900 миллион рубль болгаш чарыкталар талазы-биле 568.800 миллион рубль, оругалар чарыкталарын 23.100 миллион рубль ажыр турар кылмыр киирип турар.

Бо чылын үлөтүрүп продукциянын бүдүрүп өрткөн чыла дөмөйлөргө 10,5 хуу, оң иштине бүдүрүлгенин чөпөк-хөмчөлдөрдүн бүдүрүп 11 хуу болгаш хөмчөлдөк чүдүлгенин бүдүрүп—9,5 хуу өскөн турар ужурагү. Бо сорулгаларын күссөлдүгүн чутула негедде болза, техниктиг депшилагени күштөлдөрдө, бүдүрүлгени организастаашкынын экижидер база азы үндөшкөн күш-ажылыч бүдүрүлгөү бедидери болуп.

Улус ажил-агыйн камгалалдарында 237 миллион 200 миллион рубль төлөшкөшлүгүн, ол болза, 1955 жылда бадыла-тылган түндөргө дөмөйлөргө барык-ла 20 миллиард хөй. Оң азында, ол сорулгаларга бүдүрүлгелерин ажилгалга киргендеринин үлөшүн 109,700 миллион рубль чарыкталыган турар.

Аар үлөтүрүп салган хөй ажил-хөмчөлдөргү улус ажил-агыйнынга бедик бүдүрүлгөү чаз болгаш улам-на камгалалдыг машиналарын база дерилерин бүдүрүп болгаш негедерини дика калбартыр арганы бөр, чиг-өттин, материалдарын болгаш оттулар чүдүлгү чутула хевирлеринге уузгү ажил-агыйнын хергелдигин хандырып.

56.600 миллион рубль көдө ажил-агыйнын хергелдигин, хамкыкты мурнууда көдө ажил-агый ажилдарынын механизациянын деңгелин бедидеринге, сөмкөс бүдүрүлгенин улам ыңай хөмчөдөрүнө чарыкталыган турар.

Уузгү ажил-хөмчөлдөргү капитал туудушкунга баар. 1956 жылда капитал салымшынын улус ажил-агыйнын планын эгээр 160.800 миллион рубль хөмчөлдө тодараткан. Коммунист партиянын Төп Комитетиниң болгаш ССРЭ-нин Министри Чөвүленин хөдөш алганы чуртка уузгү хөрсөн экижидеринче улган шийтирелерин чутулаан дептегелери, депутат Зверев, чамдык уузгү организастаашкынын, маалыгы Хөмүр даш үлөтүрүп уузгү бүдүрүлгелеринин болгаш транспорт туудушкун министрволары чаз кучулгын ажилгалга кирер талазы-биле бадылатылган планынын, а ол ышаш туудугун бот-үнеси чидегер талазы-биле онаалгаларын күссөлдөш ам-да хандырып турарын көргүзүп турар фактыларын чутулаан. Хөй-хөй туудуларын талазы-биле материал болгаш сак-хөө куралдарын түрмөктөй чанкалган турарын фактыларын бар.

Илеткелчи оң ыңай культурага, өртөмгө, чоңуң калым камгалалын, ажилчы чондарын социал камгалалын болгаш социал хандырылганын хөмчөдөрүнө ажилалдырышкынын дугайы чутулаан. Бо сорулгаларга 1956 жылда күрүнө бөдөлдүгүн 161.200 миллион рубльдин, тодаргайларга бо чыла дөмөйлөргө 14,5 миллиард хөй рубльди тускалган турар.

1956 жылдын бөдөлдүгүн чурт камгалалына чарыкталарын 1955 жылда ССРЭ-нин Дээди Совединиң бадылааны 112.100 миллион рубльге уузгү 102.500 миллион рубль түнге тодардып турар. Шериг чарыкталарын азырылган чоруну болза, Совет Эвилели улустар аразынын дүштүрүп чоруктарын кошкарды, тайбынды болгаш улустар аразынын алымы чөк чоруну хандырып дугайында сакын салымшынын өс алыныда эвез, а хөмчө кырында салым турарын көргүзүп турар.

Эвилелешкен республикаларын экономиказын болгаш культуранын хөмчөдөр талазы-биле партиянын болгаш чазактын алганы хөмчөлдөр боттандырырга эргекчөк чутула ажил-хөмчөлдөрүн хандырып турар эвилелешкен республикаларын бөдөлдүгүн депутат Зверев доктааган. Бүгү республикаларын ажил-агыйнын болгаш культуранын дүргөн өздөш — совет күрүнени күзүңү болгаш бажынын кол үнөр дөстөрүн бирөөзү

болуп бистик чуртувустун улустарын уузгү бузулбас найралын чайынычаз илөөшкөн.

Илеткелге уузгү ки-чөөнөйи министрволарын, ведомстволарын болгаш сан организастаашкынын талазында бүдүрүлгелерин сак-хөө ажил-агый чорутулаан контролду турарын айтырышчө салдыган. Продукциянын бот-үнеси чидегер талазы-биле онаалга бо чылын өрткөн чылаан өң күссөткөн турар, мөңдөшкөн планы чедикшигин бот-үнеси турар. Илчазла-ла, каража-когаралдыг ажилгалга турар бүдүрүлгелер бар. Бирги чартык чыла Балык болгаш Хөмүр даш үлөтүрүп, а ол ышаш өңүгү металлургия министрволарын бүдүрүлгелери оругалар талазы-биле планын күссөткөнөр.

1956 жылда бүдүрүлгелер болгаш министрволарын шийтиги куралдарын мөңдөшкөн талазы-биле, чиг-өттин, материалдарын болгаш дерилерин нормалдыг ажил куралдарын кызыр талазы-биле уузгү ажилды чоруткан турар.

Аалды беш чыл планынын бирги чыла—1956 жылда—улус ажил-агыйнын бүгү адырларын улам ыңай хөмчөдөрүнө хөрсөткөн, чоңуң амдырал деңгелин бедидеринче уузгү-биле ССРЭ-нин Күрүнө бөдөлдүгүн хөй ажил-хөмчөлдөргү чазра туттуган турар ужурагү деп илеткелди түндөлдө чутулаан.

Совет улус Совет Эвилелин Коммунист партиянын XX съездинде ажил-агый болгаш культура туудушкунуң бүтү-ле участоктарына чаз-чаз чедикшигин чедип азыр дөш чутула чарыкты калбартышкан, ужуражып турар. Улус ажил-агый планынын база 1956 жылдын бөдөлдүгүн чедикшигин күссөлдөш социалеттиг экономиказын улам ыңай өздөшкөн хөрсөткө чутула салымшынын болуп.

Илеткел соонда дарга Польша Улус Республикасынын сейминин маршалы Ян Дембовскийге өс берген Депутаттар болгаш аалчылар ажи-думна польша улустуң төлөөкчелин диктиг алыш чазакшынын-биле улусан. Шүртү туруп келген. Сеймин мурунда Ян Дембовский ССРЭ-нин Дээди Совединиң депутаттарына, Совет чазакка болгаш совет улуска ийи байырын даячтыкан. Польша улустуң ССРЭ-нин улустарына көргүзүп турары шычы чорукту болгаш ажил-агыйнын күзө-чүткүдөрүн дугайы, ийи чурттарын аразында бичып турар бузулбас найралдыг дугайы ол чутулаан.

Польша Улус Республикасынын даштык политиказын хамарыштыр Ян Дембовскийниң чутулааны болза:

— Польша улус, тайбынды лагерин өскө-даа улустары шынак агресчи чөдөрлөк болгаш шериг планларын түндөлдө болуп турар дүштүрүп чоруктарын кошкарды дөш, азы-бүгү ниитиле туруугула курааларын кайы-башынын хүндөжөдөрүн, нейтралитет болгаш хамарышпас чорукту үндөшкөн тайбын кожа-хөлбө дөгүнаарын принциптерини түндөлдө хандырып дөш күженишкенин хайралавас.

Оң соонда алыш чазакшынынга утуктур иран парламент төлөөлөрүн башташы Мохамед Саед чүвө чутулаан. Совет Эвилелине төлөөлөргө көргөскөн чуректиг ханында чыгыс хөдөш алыштын дөш өрүп четирбишкан, оң чутулааны болза:

— Иран чазак болгаш улус бөдүнү уузгү жожаы—Совет Социалетт Республикаларын Эвилели-биле найралдыг болгаш чазгай кожа-хөлбө дөгүнаарын харылзаларын ак-сеткелди-биле күзөп турар болгаш оң уузгү чедикши-нерин магалды хайгаарал турар.

Иран биле Совет Социалетт Республикаларын Эвилели бүгү делегейге тайбын хандырычте үргүлчү чүткүвүшкан, менгед өндүрчө болурунга кымылар чөк илеткелди бис.

М. Саедтиң чутулааны соонда Эвилелин Совединиң болгаш Национал Совединиң каттышкан хуралын хадганын деп чарлаан.

Эш С. С. Держинскийни Ленин ордени-биле шаңнаар дугайында ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунун Ч А Р А Ы Ы

Эш С. С. Держинскийни хөй-ийити-политиктиг ажил хөрсөңдө бөжөр чыл болганынга холбаштыр база революстуг шимчөшкөне оң идеялыг киришенин демгелген, эш Софья Сигизмуновна Держинскийни Ленин ордени-биле шаңнаар. ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунун даргасы Н. ВОРОШИЛОВ, ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунун Секретары Н. ПЕГОВ, Москва, Кремль, 1955 ч. декабрь 23-те.

„Совет культуры“ солунун кол редактору эш Н. Н. Даниловту Күш-ажылдыг Кызыл туң ордени-биле шаңнаар дугайында ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунун Ч А Р А Ы Ы

«Совет культуры» солунун кол редактору эш Н. Н. Даниловту төрүтүн хөвүндөн бөр бөдөн чыл болганынга холбаштыр баш совет парлагалга оң үрө-түндөлдүгү ажилын демгелдишкан, эш Николай Николаевич Даниловту Күш-ажылдыг Кызыл туң ордени-биле шаңнаар. ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунун даргасы Н. ВОРОШИЛОВ, ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунун Секретары Н. ПЕГОВ, Москва, Кремль, 1955 ч. декабрь 24.

Куйбышев ГЭС-ти ажылгалга кивериниң мурнуу чарында

ЖИГУЛЕВСК. Делегейде эң уузгү баштайгы Гидроагрегат болуп Куйбышев ГЭС-ти ажилгалга киверинге чедир саныг хүнер артык. Бирги турбинаны ажилгалдыг менээринге сөөлү бедикте ажилы ап доошуп турар. Машина залында бүгү дерилелерин хынап турар.

Алдым бөфтүн (моондктар аразында уастан) талазындан кир сорулар турбаны сүг долгаш, турбинада чышыр чедип келген. Турбинанын ажилчын дугуңи долгандыг шимчедир кези Волга хеминиң суу сүг өрткөр даштын тазарты гидроагрегатке эртер ужурагү. Ам ол камерин аар демир камгалал-дуглаашкынар-биле дуглап каан.

Ижекер А. Д. Егоровтуң гидромонтажчылары бөдүнчө ажилын шад-ла дооскан, камгалал дуглаашкынын көдөрүнүн командишын малап туралар. Сүг өрткөр камерин сүг дола бөргө турбинаны шөен эгелээр.

ЖИГУЛЕВСК ХОРАЛ (Куйбышевск область). (СЭТА-нын туснай морр.). Жгу-

даларда 30 градус соок болуп турар. Илчазла-даа ол хире соок турда бөш ГЭС-ти бажынын алаандан ак-ак дүргө бустар хемин кырыч көдүрүп үнүп туралар. Станциянын алаанды үттеринден күштү-биле шурап үнүп чыккылар сүгүн хайынышынын агымы Волганын барык километр хире черин доштардан арылган каалган.

Күчтүгү 20 агрегаттар ажилдаар, делегейде эң уузгү ГЭС-ти бажынын узуну 700 метр, калбаа 100 метр черде шөйлүгөн. Оң бедир 80 метр болуп. Мыда туудуңуң болгаш монтаж-эителгенин ажилдары долу хөдөлүшкөн-биле чоруп турар. Туудуңуң бүгү уустантарында бетонач салып, демир конструкторларын ээлеп, гидротехниктиг дерилелерин тургузуп турар.

Бо хүнерде кол-ла болушкун баштайгы гидроагрегаттарын ээлеп чымыр болуп турар. Ам бүгү-ле тууду машина залында монтажкитерин ажилчыте уузгү дайгаралды салып турар. Гидроагрегаттарын чымыр эитерин дүржүлгалыг монтаж-

ник, уузгү бригадир С. Г. Петров ууртуп турар. Баштайгы турбинада ажил доозулаан. Илчазалык монтажкитер бүгү дерилелерин, хөрсөлдөрүн, металмонерин катал-катал-ла хынап көрүп туралар. 105 муң чедир киловатт күштүгү гидроагрегаттарын ажилгалга киверини гидротехниканың төгүтүнде амылгаа чедир кым-да белеткен көрбөш!

Куйбышевтиң суу шыгымында сут улам-на хөй-биле чыгып турар. Декабрь 23-те хүндү туудуларын үстиде болгаш алаанды сүг деңгелин ылазын 10,5 метр чедип турар. Көжөлдөн берген турар сүгүн ол бедир гидроагрегатты менээринге болгаш ажилдалырга четчир.

Волганың суу кир сорулар хоолайны үш хүнериниң мурунда-ла долган, алдым бөфтүн (моондктар аразында уастан) талазында турбинанын халымшытарында чөдө берген. Декабрь 22-ле үстү бөфтө дуглаашкынын бирөөзүн бичи көдүрүп каан турган. Сүг өрткөр камераны мөңдөшкөндө аккан сүг долгаш тур-

биянын башкылыга аппаратында чышыр чедип келген.

Ангарада Братскин гидроэлектростанциясының тудуушкуну—бүгү улустук херээ

Ф. ЛОГИНОВ,
ССРЭ-нің электростанциялар тудуушкунунун министри

ССРЭ-ге коммунизм тургузушкунунун Ленинчи планында чууга кезээ болса, В. И. Лениннің «Коммунизм дэрге совет эрге-чатырга бугу чуртта гидроэлектростанциялар катканы болур» деп оң генеральдык формулировкасында алаеретинген адектрификация болур.

Партияның болгаш чазактын хун-бүрү сагын-салымшыкының ачымда бистия чуртувуста адектрификацияга соксаал чокка хөгжүп турар. Электрэнергияны бугуруу үндүренин таламы-биле ССРЭ ам делегейде ийги черин ээлеп турар, а электрэнергияны ачылдып кылыры 1955 чылда 166 миллиард киловатт шаг чедер.

Революция мурунунда Россияга херек кырында көчүс чок турган гидроэнергетикти тудуушкунунары дугайында партия биле чазак оңа салым турар. Амты үед ССРЭ-де 90 гидроэлектростанциялар ачылдып турар. Ол электростанцияларын эге-баштайгы болса 1926 чылда ажылдап кирген 64 муң киловатт күштүг Волков ГЭС болур. Нийти күчүзү 2,1 миллион киловатт болур. Куйбышев ГЭС-ти баштайгы агрегаттары бо чылдан ажылдап кирерлер. Амты үед ээлеп каш электростанцияларын, оларын иштинде Сталинград, Иркутск, Новосибирск, Бухарини болгаш өске-даа гидроэлектростанцияларын тудуу турары бидингир болгаш.

СЭКП ТК-ның болгаш ССРЭ-нин Министрлер Чөвүдөиниң шийтиривин аюура Ангарада Братскин делегейде эи-не улуг гидроэлектростанциясынын тудуушкунун агаар дугайында медээни совет кижилер улуг сорук киришкин биле хулаа алганнар. Братск ГЭС-тин күчүзү үш миллион киловатт ажып турар, а оң бугуруу үндүрер электрэнергияны Куйбышевтин болгаш Сталинградтын гидроэлектростанцияларын бугуруу үндүрер электрэнергияны каттай алганы биле деңизир. Ол станцияны тудурга Чөөн Сибиряны районнары моон сонгаар коммунисинг индустриалдык сайырадырынаа быжык болгаш идегелдик суурун тургузар.

Иркутск болгаш Братск ГЭС-теринг энергияны ол районнарга демір-оруктарын адектрификация ботандырар арганы бээр. Оң-биле калы Братск ГЭС кожанында үлестүр-бугуруугеги районнарга — оң муруну-чөөн таламында Иркутск—Черемхов болгаш бөрүн таламында Красноярск районнарына электрэнергияны бээр.

Ол чорук Братск—Иркутск—Черемховтун энергия системаны тургузар арганы, а оң дараагында чылдарда бугу Сибиряны катканын энергия системаны тургузар арганы бээр, ол чорук ССРЭ-нің европа кезээниң энергия системасы-биле өң сонгаар каткыга бээр Сибиряны бир-ай энергия системаны хөгжүдеринге эге суурун салыр.

Иркутск ГЭС-тин тудуушкуну-биле агаар салдырган болгаш Братск ГЭС-ти тудар ачылдыры агаары улуг улуг бистия бистия чурттуу чөөн районнарынын энергетика хөгжүдүрүшкү перспективасы канчаар-даа аажок улуг болгаш хемчээл таламы-биле шаг кыдыр.

Ангара Байкал хөлдөн агып үнгеш Енисейге кирип чыгар; оң узуну 1800 километр ажы, а бодунуң агаары ап чыдар черинден аскына чедир чоорту чавызаан бедди 380 метр хире болуп турар. Ол хемин суунуң шаг мындыг бадымшыкы болгаш хей суугу Ангарага чыл бүрдө 65 миллиард киловатт-шаг электрэнергияны бугуруу үндүрер гидроэлектростанцияларын тудуу тургузар арганы берип турар. Ангара бодунуң бугу дургаар суднолар чоруп турар хем ашаар.

Братск ГЭС-ти Братск суунуң соңгу таламында, Ангара хеминг узарып черинде —Падуус дээр кылаалашканда тудуу турар. Ол черде ховар дөң гидробедания тургузарына эи-не таарымчалык байдала болдуу чалап тургускан. Ангара калбаа километр хире, 80—90 метр бедик калды эриктинг арасы-биле кызаа череп агып баткан. Ол хеминг эриктери болгаш ху-вүнде дөжө гидробедания аар дергилерин тургузарына аныаштыг үндөин болуп бижык даштардан бүткен. Маңаа канчаар-даа аажок улуг платина тургустунар. Братск ГЭС-тин моондактан фронтунунун нийти узуну беш километр хире болуп турар. Ангарагы платинага кыстырган суулары чижге-биле алырга 5.300 дөбөчкө километр болгаш ишкери 180 миллиард кубометр хире шөлдүт суг шыгжамырын тургузар, ол Куйбышевтин суг курламынын хемчээлинден 3,5 катап ажып турар.

Ангарагы агып үнгени Байкал база Братск ГЭС-тин суг шыгжамыры ол гидроэлектростанцияга бугун чылдың дургузунда бир дөң-дөң ачылдыр арганы берип турар. Куйбышевтин гидроэлектростанциясынын күчү-шыдамын барык 1,5 катап ажып турар Братск ГЭС болса, чыл сагында-ла ийи

катап хей электрэнергияны ачылдып кыдыр.

Делегейде эи-не улуг ол электростанциянын, Братск ГЭС-тин ажык-дузаамы үндөүр берге. Бодунуң көртүгүлериңиң — күчү-шыдамынын, электрэнергияны бугуруу үндүрениң болгаш оң бот-үнеиниң таламы-биле ол гидроэлектростанцияны Совет Эвилелиңиң энергетикасынын эртеңе деп чөштү-биле адап болур.

Братск ГЭС-тин тудуушкунун дыка кыска хуусаада кылыры аажок улуг ачылдыры негеп турар. Ол ГЭС-ти тудуу кылырына 9 миллион хемчээлдик бетон болгаш демір бетон кылыгыларын тургузар чугааларга-ла чедир. Ол болса Куйбышев ГЭС-ке кылган шаг-ла мындыг ачылдыры негеп турар.

Братск ГЭС-ти хей чурттакчылыг черлерден болгаш үлестүр төптеринден ыракта, эки ачылгатынмаан тайгада кылып турар. Ынчангаш ол гидроэлектростанциянын тургузар төлөдө ол районга бугуруугеги күчүзү суурун, тудуушкунун улуг хоорайын, демір орукту болгаш автомашинаның чус-чус километр узун оруктарын тургузар. Иркутск ГЭС-тин тудуу шөүлүгө чедир 650 километр черге электрорамчылыгынын шугууну тургузары эрежок чугула.

Тудуушкунун суурун тургузарынын эртең-үнеи 2—2,5 миллиард рубль-биле үнелетир.

Братск ГЭС-тин энергиянын херегелчириниң кезин, бирги элечкеде мях бол-баазырадырынын бугуруугеги, мях-хемчээл болгаш саадын үлестүрлери ГЭС-ти тургузуу черде калбарган турар болганда бугурууге сууру Братскин үлестүрүү районнага тудуу индустриянын доктаамал ачылдыр сууру кыдыр тургустунар. Ол ГЭС-тин тудуушкуну, а ол шыкша тудуушкуну хоорайын тургузарын индустриалдык метод-биле чоруу-ла деп көргөн.

1956—57 чылдар дургузунда Братск ГЭС-тин тудуу материалдарына, демір бетон болгаш чазакыла кылыгыларына, тудуушкуну хана материалдарына база деменгиге херегелди ол ГЭС-тин тудуушкуну турар черинге чүткө чып элест алып өске черлерден келген дергалелер-биле хандырткан турар ужурау. Ол тудуушкуну херегелчир хандыры-биле Электростанциялар тудуушкуну Министрствунуң бугуруугеги бот-үнеи 50 муң дөбөчкө метр чып элест алып өскө черлерден келген дергалелер-биле хандырткан турар ужурау. Ол тудуушкуну херегелчир хандыры-биле Электростанциялар тудуушкуну Министрствунуң бугуруугеги бот-үнеи 50 муң дөбөчкө метр чып элест алып өскө черлерден келген дергалелер-биле хандырткан турар ужурау. Ол тудуушкуну херегелчир хандыры-биле Электростанциялар тудуушкуну Министрствунуң бугуруугеги бот-үнеи 50 муң дөбөчкө метр чып элест алып өскө черлерден келген дергалелер-биле хандырткан турар ужурау.

Оң сонда ол тудуушкуну коо тудуу материалдарына база аныаштыг Министрствонуң Иркутск—Братск ГЭС-тин үчүстүгүндө Иркутск-Братскин электростанциялар дургаар орук тудуушкуну. ССРЭ-нин хуусаада Братск ГЭС-тин тудуушкунунын Иркутск, Москва биле арасында мяхныштыг телефон харылаазын тургузар ужурау.

Братскин чазак, үлестүр бугуруугеги төвтү тургузар чорук ол районга хоорай чурттакчыларын дүргө көүдөдиптер. Ынчангаш бугурууге сууру болгаш үлестүр бугуруугеги тудуу тургузары-биле калды ачылгыч чонну аш-чөм-биле долу хандырар сорулга-биле аңаа кезде ачылгатын, мол ажык-агытын калбаа-биле сайырадыры чугула. Оң ботандырынага бугу-ла аргалар бар. Ол районга картофель, капуста, эгердүк, свекла, морковь, помидор үнүп, эки дүжүттү берип турар.

Братск ГЭС-тин тудуушкуну кыдырын электростанциялар тудуушкуну Министрствунуң «Нижнеангарэстройну» тускай тудуу элечке эрегеринде дааскан, а ол министрство белеткел ачылдыры калбарты берген. Тудуушкуну коллектив ам 6000 кижи чедип турар.

Братск ГЭС-тин баштайгы агрегаттары 1960 чылда ажылдап кирер деп партияның болгаш чазактын салган сорулгазынын нарын болгаш берге-да болса бүрүн күстенир. Гидроэлектростанцияларын тудуушкуну бугу совет улус улуг ичкөзөгини салым, дузаам чедирип турар. Братск ГЭС-ти тудуушкуну дугайында партияның болгаш чазактын шийтирин бугу совет кижилер канчаар-даа аажок улуг хей-аът киришкин-биле хулаа алганнар.

Братск ГЭС-тин тудуушкуну анык-бүрү тудуу машиналарын болгаш механизмдерин, даштык чер казар 6 кубометр шкыр узар херекселдерин күчүзүгү экскаваторларын, канчаар-даа аажок улуг күчүзүгү самосвалдарын, бедик бугуруугеги өрүмчүлүк заводдарын, үрүмчүлүк сорулгазын күчүзүгү заводдарын, кылмаал эленини кылырын бугуруугеги, күчүзүгү краннарын болгаш өске-даа дерг-херекселдерин белеткел бээр дүжүдүгүгү машина тудуучуларын сорулгазын база харымсалгалык болгаш хундүтүт. Братск ГЭС-тин тудуушкуну бистия аар үлестүрүстүгү бугуруу берип шыдары эи-не болбаазырашай дерг-херекселдерин алып ужурау.

Делегейде канчаар-даа аажок улуг Братск ГЭС-ти ажылдап кирер төлөдө ол тудуушкуну бугу улуг дузаамчалык, эң кылгыч амты белеткел ачылгынын үеинде көртүгөр ужурау. 1956 чылда Братск ГЭС-тин шөүлүгө тудуу механизмин, демір-бетон кылыгыларын кыдыр ийи заводтарга, үрүмчүлүк сорулгазын ийи заводтарга, бетон база хомулак кыдыр заводтарга, керамзит, бетон заводдарына болгаш өске-даа дузаамчалык бугуруугеги комплексинг дерг-херекселдерин чорулуп бугу ужурау, тудуу болгаш орук машина тудуушкуну Министрствунуң бугуруугеги улуг харымсалгалык оңаштын турар.

Братск ГЭС-тин тудуушкуну хем фаунадуу Министрствунуң улуг дузаамчалык манап турар. Братск-биле Дубининонуң арасында хеминг узарымын черлерин арылап-аштаары база сугуң үрелеп-тергилешкениң үеинде Братскин Падуске укарга чедир болгаш Падуске укарга Дубининога чедир судноларын шийчээшкенин организаатары-биле орта судно чорууруна херек демектерин тургузары эрежок чугула. Ол чорук тудуушкуну довурак узун төгөр херекселдерин, саклап чоруу краннарын болгаш саклап чоруу өске-даа херекселдерин сөртүп алып арганы бээр. Судно кыдыр үлестүрү Министрствонуң-биле ол-ла министрство суднолар болгаш довурак узар херекселдерин бугуруун хулааңдирген.

Братск ГЭС-тин тудуушкуну хей саныг цемент негетирер. Цементин ыраак черлерден манаар сөртүрүп кыдырар сорулга-биле ол-ла районга цемент үлестүрүп калбартыры чугула. ССРЭ-нин тудуу материалдар үлестүрүшкуну Министрствонуң Братск ГЭС-тин районнага 1956 чылдан агаар цемент заводунуң дергилешкениң кирген турары эрежок чугула. Транспорт тудуушкуну болгаш орук-харылааларын Министрстволары 1956 чылда солагы талакы эрикке демір орук тудуушкуну, орта шийчээшкенин аныктап турар ужурау.

ССРЭ-нин мях үлестүрүшкуну Министрствунуң бугуруугеги ачылдыкчылары Братск ГЭС-тин суг шыгжамырын кыдыр девкээрден 38 миллион кубометр мяхты өскөш, үндүр дажырадыр. Бо ачылды саадатнай калбак хемчээлге агаары чугула. Автомобил транспортуң болгаш чазактын оруктарын Министрствонуң Илэр—Братск ГЭС-тин үчүстүгүндө Иркутск-Братскин электростанциялар дургаар орук тудуушкуну. ССРЭ-нин хуусаада Братск ГЭС-тин тудуушкунунын Иркутск, Москва биле арасында мяхныштыг телефон харылаазын тургузар ужурау.

Братскин чазак, үлестүр бугуруугеги төвтү тургузар чорук ол районга хоорай чурттакчыларын дүргө көүдөдиптер. Ынчангаш бугурууге сууру болгаш үлестүр бугуруугеги тудуу тургузары-биле калды ачылгыч чонну аш-чөм-биле долу хандырар сорулга-биле аңаа кезде ачылгатын, мол ажык-агытын калбаа-биле сайырадыры чугула. Оң ботандырынага бугу-ла аргалар бар. Ол районга картофель, капуста, эгердүк, свекла, морковь, помидор үнүп, эки дүжүттү берип турар.

Квартал планын күсеткен

Чаз-Хөл МТС-тин механизаторлары партияның XX съездинге алдар болдурган социалист чарышка алган хулааңгелерин чедир чарышты күстөдүр турарлар.

Механизаторлар бот чылдың дертүк кварталында 12 тракторларын селтаар тургаш декабрь 18-те дооскан болгаш кезде ажык-агынын өске-ла машина чепсектерин селтептер дооскан.

Эң Чылак бригадирин тос кижин селтаарык болган. Тракторист, Биженей, Ыглашпай, Чалбаа, Козлов, Шаптар, Баранов, Татарский болгаш МТС-тин дарганы эш Новоселов хун норманын доктаамал ажып күстөдүп турарлар.

Тракторлар болгаш кезде ажык-агынын кожар чепсек-херекселдерин селтептер эки шынарлыг күстөдүр таламы-биле МТС-тин кол инженер эш Причев болгаш механик эш Шумкин селтепке ачылгыны механизаторларын эки организастан турар.

Механизаторлар келер чылдың чакын тарылгазына кирер бугу тракторларын болгаш кезде ажык-агынын машиналарын селтептер хуусаа бетинде. 1956 чылдың февраль 1-де доозар деп сорулга салган ачылдып турарлар.

Н. ЛОПСАН,
(бистия корр.).

Ферма эрегелчилеринин семинары

Сүт-Хөл районда машина-трактор станциязы колхозтарын сүт-баран фермаларын эрегелчилеринин чедир хонук семинарын организастан. Декабрың 20-те чедир болгаш ол семинар малдык уксаалык экижилер, продуктулуун беддер хемчегелер таламы-биле өредилелер болган.

Семинарын мал өмчүн эш Бондаренко, зоотехник эш Балабай олар удурутуп эрттерген. Лекцияларын соонда, колхозтарда сүт-баран фермаларын ажылынын дугайында дуржулга солчушкуннары база болган.

М. ЧАРТАН-ХУНА.

Келер чылдың дүжүдүгү

Кызыл районнуң «Х Улуг хура» колхозу келер чылдың дүжүдүгүне 275 гектар кур чер алдар планын 380 гектар кыдыр күстөткен.

Колхоз 600 центнер кызылсак, 200 центнер сууа, 40 центнер арбай болгаш 19 центнер чингетараа трешинерин уруу алган болгаш сууа арыгатынган. 31 тонна картофель үреэнин алгаш арыгалаан.

Хову бригадазын үреин арыгалаашкынын организастан чорулуп турар.

Н. ОЙДУП-ООЛ.

Чаа чылдың тудууларына

ЧЫРАА-БАЖЫ. (Телефон-биле). «Коммунистиче орук» кезде ачыл-агыт артап тудуу планын чыл бүрү ажып күстөдүп келген, бо таламы-биле Чөөн-Хемчиге районда дээр колхозтарын бирээл. 1955 чылда ажылдап кирген 24 чурттаалга тудууларында 8 бажынарнын кыштагаларда малчынарга кылган.

Моон-биле кады артык баштаар чериниң чаа конторын, дарганнар ачылдыр бажым, радио белгилерин тудуу чогуру өйүндө доозулган, кылдынган шынары эки болган. Нийтининг малына калсаалар немей тулар план база күстөткенин, 100 пнекка, 40 бызага болгаш 500 хойга чаа калсааларын ажылдада кирген.

1955 кезде ажык-агы чылдында чедиршиктерин быжыгалашсаан, чаа чылда оң-даа бедик өргүзүлгелер болурунга колхозтун тудуу бригадазы эки белеткелден турар. Тайгада мях белеткелденде 23 киж бар. Эш Семис-оолга удурутуп ол бригада баштайгы ол хонуга 216 кубометр мяхты кезип база чоноуп белеткелден. Белеткелден тудуу мяхын сөртүрүп ачылды тускай эвено база ачылдып турар.

ТЕРЕБИТ-ХЕМ. (Телефон-биле). Ажык-бүрүзүгү чедиршиктерин болуру хынамчалык белеткелден болгаш организастан удурутуп алган хамааржыри бидингир.

Тес-Хем районда улагаттыр каттышкан Ленин аттыг колхозтун тудуу бригадазы 1956 чылда кыдыр тудууларынын материалдарын партияның XX съездинге уткуштур белеткел ашыры хулааңгелен.

Съездинг алдары дөң калбарган социалист чарыш тудуушкуну күш-ажыкче улам сорук кирген. Теректин база Харалам хемчере белеткел ачылган 40 ажык киж чорулуп турар. Олар сөзүгү хунерге чедир 1700 хире чудуушкуну белеткелден. Белеткелден мяхтарын тудуу участоотарын сөртүрүп база организастан турар.

БҮРЕН-АБСЫ. (Телефон-биле). Каа-Хем районда «Кызыл тук» колхозтун тудуу бригадазы (бригадир эш Сербяков) чаа чылдың тудууларына 1500 кубометр мях белеткээр планын. Ону таарымчалык үед бүрүн белеткеш, кыдыр орук-биле тудуу шөүлүгенин шунтузуу эки алып дөң деминг күш-ажык улам калбарып турар.

Колхоз баштаар чери тайгада мях белеткел тураларже күштү неместирген, инда ам 47 киж ачылдып турар, белеткелден материалдарын черин агинче, а оң тудуу участоотарынче 30 алтарым тускай эвено сөртүп турар. Сарыг-Сентин машина-трактор станциязын ол бригадада 2 тракторлар база ачылдып турар.

Кызылдын Расьвова аттыг дааранылга комбинатынын коллектив партияның XX съездинге алдар болдурган социалист чарышка киреш чыл планын декабрь 21-де күстөдүр деп хулааңгелен алган. Социалист чарышка күстөдүр дөң даараныкчыларын кызылсак ачылдыгынын түнелинде чылдың бугурууге программазын ол ийи хонук буртууга — декабрь 19-та доозуп күстөткенин. Бугуруугеги чыл оңашканын күстөдүр дөң даараныкчы бугуруу идеяны киришкен.

Социалист чарышты чоруулашсаанда бодунуң бугу күштерин болгаш аргалаан бугурууге планын сан болгаш шынар таламы-биле күстөдүр дөң демсеге берип турар оң-он мурунчы бугурууге чедир шыгаран үнген. Чарыштын түнелинде мурунда жокулап турган бригадалар болгаш чехтер мурунчыларын денелешке четкен.

Дааранылга комбинатынын эш Гуркова начальниги кез-келсе хей алмаа даараар чехи (этелье мод) коллективте мурунчы чед болуп турар. Комбинаттын эштер Иванов биле Рабинаның удурутуп бригадалары социалист чарыштын доктаамал шалыкчылары апарган. Бригадалык кезигүнери эки шынарлыг даараныг кылыгыларын берип турар.

Мурунчы коллективте Кызылдын аш-чөм комбинатын областтык мурунчы бугуруугеги бирээл. Ол бешки беш чыл планын сес ай буртууга күстөткен. СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шийтиривинге сорук кирген комбинатчылар партияның XX съездинге алдар болдурган социалист чарышка чаа тилегенин чедип ап, 1955 чылдың бугурууге программаны оң хонук буртууга күстөткен.

Комбинатчылар ам пландан ажып продукцияны берип өгөлөн. Күш-ажыктын организастанканын сайырагашканын болгаш бугуруугеги бар мөлдүр продукция алырын көүдөткенин түнелинде күш-ажыктын бугуруугеги планда көрдүнгенин 14 хуу бедден. Оң түнелинде продукциянын бот-үнеи дыка чылган.

Инда эш Бондаревтин удурутуп хей бажырыкчыларын бригадамын-биле эш Моношинаны удурутуп кондитерчилерин бригадамын бугуруугеги планын ай санында 130 хуулан кудулаштып турар. Эш Козулиннин удурткан бригадамын хей бажырыкчыларын болгаш кондитерчилерден база чыдып калбайн турар.

Хей бажырыкчылары эштер Микова, Жерикова, кондитерчилер эштер Блинова, Сибкова олар бугуруугеги планын үргүлчү ажып күстөдүп, эки шынарлык продукцияны берип турарлар. Күш-ажыктын бугуруугеги улам беддер, продукциянын шынары экижилер болгаш бот-үнеин чингелер дөң комбинаттын бугуруугеги ажыкчылары, техниктери чарышты улам калбартаан.

Полиграфистер күш-ажыкчы элечкеде Культура эрегерининг типографиязынын коллектив съезд мурунун күш-ажыкчы элечкеге киргеш бо хунерде сорук киришкин-биле ачылдып турарлар. Чаа чылга чаа чедиршиктер-биле ужуражыр дөң олар чарыш турар.

М. ОЙДУП-ООЛ.

ССРЭ-нин Дээди Советининг төлээлерининг Швецияже баарынга хамаарыштыр

Риксагын бирги палатанынын дарганы Ю. Нильссон болгаш риксагын ийги палатанынын даргасы Г. Нильссон ССРЭ-нин Дээди Советининг палаталарынын даргалары А. П. Волковтун болгаш В. Т. Ладистин адынга декабрь 8-те ССРЭ-нин Дээди Советининг төлээлерин Швецияже чоруударын чалаан телеграмма чоруткан. Бо телеграммаларга бадтыкалды харым алдынган.

Риксагын палаталарынын даргаларынын телеграммаларында бижитингени болса:

«Совет Эвилелинин Дээди Советининг чалааны аюура Швециянын риксагы бо чылдан бодунуң төлээлерин Совет Эвилелинче чоруудар аргалык болгашын барымдалаап, Швециянын риксагы Швеция биле Совет Эвилелинин арасында эки харылааларын хөгжүдүргени Совет Эвилелинин Дээди Советининг төлээлерин харым чоруушкуну кыдыр Швецияга келерин чалаар алдарыг болуп турар.

Совет Эвилелинин Дээди Совети бистия бо чалаалгавысты хулааң алганын болгаш силеринг төлээлеринер кыдыр үед Швецияга келерин күзөп дугайында дындагыта өөрүп четпер ийи бис».

А. П. Волковтун болгаш В. Т. Ладистин декабрь 17-де Ю. Нильссонга болгаш Г. Нильссонга чоруткан харым телеграммаларында чугалап турары:

«ССРЭ-нин Дээди Советининг төлээлерин Швецияга келерин Швециянын риксагынын өмүрүнүн силеринг дамчыткан чалааларын Совет Социалистг Республикалар Эвилелинин Дээди Совети ханы күзөп ханганын-биле хулааң аш турар.

Швециянын риксагынын төлээлерин бо чылдан Совет Эвилелинче чоруаш барган чорук, ССРЭ-нин Дээди Советининг төлээлерин Швецияга баар деп турары болса Совет Эвилели биле Швециянын арасында эки харылааларын хөгжүдүргенин чугула херсеге бараан болур дээр дугайында идеяда илеретип тур бис.

Бир эвес Швециянын риксагынга таарымчалык болур болса, ССРЭ-нин Дээди Советининг төлээлерин Швецияга 1956 чылдың майын баштайгы чартында барып болур».

Ол үед таарымчалык болуп турар деп швед тала харылаан.

Партияның XX съездинге уткуштур

СЭКП ТК-ның июль Пленумунуң шийтиривин амыдыралга ботандырылсаан база Коммунист партияның XX съездинге чедиршиктерин ужуражыры-биле социалист чарышты калбарган Кызыл хоорайнын үлестүр бугуруугеги ачылдыкчылар нийти продукция бугуруу үндүренин чыл планын декабрь 21-де — оң хонук буртууга доозуп күстөткен, социалист чарыштын адырынын-биле ботандырганнар. Улестүрүчү ачылдыкчылары продукциянын чугула хемчере берип болуп тууйбу, дилген материалдар, далган, аш-чөм алмаан бугуруу үндүренин чыл планын дыка ажып күстөдүр чедип алганнар.

Боттарынын күш-ажыктын улуг чедиршиктерининг сорук кирген хоорайнын бугуруугеги коллективтер чыл төчүзүгө чедир пландан ажып 1 миллиондан эвөө эвес рубльдин продукциянын бээрин социалист чарышка хулааңгелен.

Чыл планы оң ийи хонук буртууга күстөткенин Кызылдын Расьвова аттыг дааранылга комбинатынын коллектив партияның XX съездинге алдар болдурган социалист чарышка киреш чыл планын декабрь 21-де күстөдүр деп хулааңгелен алган. Социалист чарышка күстө

ПАРЛАЛГА ДОПЧУЛАЛЫ

Көдээ ажил-агый айтырыгларын тодаргай чырыдар

СЭКП-нің ХХ съездине апар болдурган социалистик чарыш хун-бүрдү улам-на калбарып турар. Социалистик чарыш калбарыгына район парлагам улуг ролду ойнаар ужурап. Көдээ ажил-агыйн ажил-ишчилеринин чогадыкчы эгелешиктини бүгү талазы-биле деткин, калбаргы, оларнын алган хүлээлгелерин күөсөдиринге тодаргай дузалары — район парлагамнын сорулганы болур.

Улут-Хем районун «Кызыл тул» содуу октябрь 5-те үнгөн номеринге «Ажылдың бедик түндүгү» деп аргал материалды парлагам, Шагаан-Арыг МТС-тин механикаторлары Төлүш, Арбын, Бегиз, Чаш-оол олар «ДТ-54» деп трактор-биле ачылдып турган, боттарынын планнарын 15 хонук бурунтаар эрте күөсөдип доосканын ында бижээт. Улут тракторист Төлүш 962 га чымчак черин аңдарып ачылдып болган 7 центнер кызыр чүүлү камнап алган. Ол бодунун бүдүрүлгө оналгаларын 124,2 хуу күөсеткен.

Солунун октябрь 15-те үнгөн номеринде Сталин аттыг артельдин баштаар чери болган оң кезигинери мал ажил-агыйн ажилдагыларыне улуг кичээл-гейин салып турарын бижээт. Эйлин-Хем алында, Кызыл-Дашта бода мал кыштагаларында малчыларнын чуртталга бакчыларнын септелгенин эки чоруткан. Киров аттыг колхозто колхозчу эш Хоружук мал кыштагаларын турарына иленип келгип киргип турарын база ол-ла номерде бижээт.

«Күш-ажылдың хостуу» колхозта нинтиин малдын өздүгүнүн айтырыгынын дугайында эш Филиповтун чүүлүн ол солунун 84-ку номеринде парлагам. Колхоз баштаар чери мал ажил-агыйн хөгжүдүзгө кичээлгей салып турарын бижикчи бодунун чүдүлгө бижээт. Бо чымын колхоз малдын баш санын өстүреринин көрдүнгөн планын ажыр күөсеткен. Саар инек бургузудан сүт саалдын 1028 килограмм болган. Илдың бааза-даа, колхозта малдың продуктулуг чорун бектеринин аргалары четче эвес ажилатыптыр.

Сүт саалдынын талазы-биле бедик көргүзүгү оң колхозтун саанчыны эш Валентина Төлүш чедип алган, ол бодунга бижылган саар инек бургузудан 1686 килограмм сүтү саап алган, колхозтун хойжуу Дамба Төлүш бодунга бижылган хойлары менди ажаап, хой бургузудан 3,2 килограмм дүктү кыргып алган.

Солунун ноябрь 12-де үнгөн номеринде «Партиянын ХХ съездин» колхозта тулут ажилын дугайында бижикчинин чүүлүн парлагам. Тулут бригаданы бо чыды чуртталганын 10 бакчыларын тулар турган 11 бакчыларын тулут дооскан. Чуртталга бакчыларнын тулуунга колхозчулар эштер Серээ, Биче-оол, Ак-Нава болган өскелер-даа эки ажилдаанар.

«УТКШ-тың 25 чыл оң» совхозтун бүдүрүлгенин тус-тус улактоогарынын чедикшилеринин дугайы эш Савенко бижээт. Ол совхозта саанчы эш Сат Адама бодунга бижылган инек бургузудан 1660 килограмм сүтү бо чымын саап алган болган 1956 чылда бир инек бургузудан 2000 килограмм сүтү саап аларын хүлээген. Совхозтун хойжулары хой бургузудан 3,2 килограмм дүктү кыргып алганар.

«Бөдө тулугларда четпестерин чылалдыр» деп солунун мурнуку чүдүлгө бижип турары болза, сөөлү чылдарда районун колхозтарында чуртталга бакчыларнын, культура амдыраалдың болган мал кажааларынын тулугларынын темпери эээн дүрдөдөн. Илдың болза-даа тулугларын шынары чавыс, темпери оожу, оларнын телевилелерин чогадыкчы улут чазыглары кылып турар. Чижээ, Киров аттыг болган «Партиянын ХХ съездин» көдээ ажил-агый артельдеринде чуртталга бакчыларнын шынары чавыс болган тулугуну чачыс-ай чурумнарын үрөп турар. Чурт иштинин тулут материалдарын четпес ажилаттыр.

Ноябрь 1-те чедип районун колхозчуларына 70 чуртталга бакчыларын тулар турган, чүгө 20 хире бакчыларын туван, тулугун чамдык телевилелеринде четпестер үрдүгүдөн турбожу, бо айтырып редакция бодунун кичээлгейинин төвүнө албаан.

Колхозтарын, бригадаларын, фермаларын ажилын тус-тус түндүгелерин деңгээр чорук социалистик чарышма улут

ужур-дузалыг. Бо чорук оларнын чедикшилерин илередиң көргүтөр болган четпестерин ууткан, хожулап турарларын мурнаачыларын денелинге чедип көдүрөр арганы берип турар. Ол ажилды редакция чедип үнелөөн. Бир өвөс редакция чери бодунун эөлчөгөдү номерлеринге «Күш-ажылдың хостуу» колхоз бо чымын бедик дүжүттү ажаап ап, малдан бедик продукцины канчаар чедип алганын мурнакчы дуржугаларын дугайын бижээт, аңаа Калинин аттыг, Жданов аттыг колхозтарда бо чымын тарааның чавыс дүжүдүн алганын, малдың продуктулуг чорук чүгө куду болганын, оң кол чымдаганнарын тодаргай деңгээр көргүсөн болза, номчуучуларга ажилыг болур ийик.

«Күш-ажылдың хостуу» колхоз бо чымын бир саар инектен ортумаа-биле 1028 килограмм сүтү саап алган, а ортан ырак эвес девискээрде туруп турар Жданов аттыг колхоз чүгө 311 литр сүтү саап алган.

Колхозтарын, совхозтарын, МТС-терин ажил-агыйн түндүгүн-биле экижидер дерекке мурнакчы дуржугаларын пропагандалап непередери чүгүлгө, илдың турбожу район парлагам бо чүгүлгө ажил-херекче ханылап кирбей турар.

Районун көдээ ажил-агыйында бедик көргүзүлгөдү мурнакчылар өвөс эвес, чижээ, механикаторлар Достай-оол, Суңду, Шадрин, мал ажилында Александр Машугин, Дамба болган оң-даа өскелер. Илчээлчөк, мурнакчыларын дуржугаларын солдуштурар, олар чедикшилеринин канчан чедип алганын, кандык аргаларын хереклеп турган эки көргүзүлгөдү болганын дугайын редакция ханы чымын дүдү бижээт. «УТКШ-тың 25 чыл оң» совхозтун, колхозтарын мурнакчыларын дуржугаларын непередери, солдуштурар ажил чорутунаан.

Колхозтар, фермалар, бригадалар аргалыда социалистик чарыштарын түндүгүн, оларнын канчаар боттанып турарын дугайында материалдарын солун кончуг хожар чырыдып турар. Социалистик чарышты колхозтарын, совхозтун партия эге организациаларын талазында канчаар удуштуп турарын, бүдүрүлгө коммунистерин мурнакчы ролуну дугайында материалдарын солун барык чырытпай келген.

Көдээ ажил-агыйн ажил-ишчилеринин чогадыкчы иденейин сандыган сорулгаларын шиптирлеринче көдүрүп, оларнын чогадыкчы эгелешиктини хүбүрдү деткири солунун чүгүлгө сорулгалы болур.

Колхозтарда партия эге организациаларын секретарларынын, ферма эргелекчилеринин, механикаторларын, мал болган чер ажилын спецалистеринин материалдарын солунун арынарныга өвөс чырыдып турар. Солунда партиянын үңүч турар чамдык материалдар өрөшгөй, тодаргай эвес болуп, ажил-херектин ханы анализин көргүсөй турар.

Көдөдөгү ажил-ишчилеринин мурнунда амгы үдө чүгүлгө болган харыссагалыг сорулга туруп турар. Көдээ ажил-агыйн ажилдагыларын позитивтик болган күш-ажылчы иденейин көдүрери, социалистик чарышты калбаа-биле непередери район солунун чүгүлгө хүлээлгөсү болур.

Көдээ ажил-агый культураларын дүжүдүн бедидин, малдан бедик продукциянын алмыр, чакы тарылгага чогуу үдөниде белеткенири, малды кымы ажаалдын үлгелерин чорудары көдээ ажил-агыйда кол сорулгаларын бирөөсү болур. Ам сорулга чүгүлгө, трактор парктарын белеткери, көдээ ажил-агыйн херекселерин чогуу үдөниде бүрүн септөөр, келер чылдын үрөшперинин дозуу-биле уруп ап, оларнын шынарын хынаары, минералдыг удобрениелерин белеткен алыры болур.

Кымы үдө бригадирлерин, ферма эргелекчилеринин, колхозчуларын болган совхоз ажилчыларын агро-зоотехникти өөрдөгөсүн таарымчалыг организастарын чүгүлгө.

Партиянын ХХ съездинге аңдар болдурган социалистик чарышты бүгү талазы-биле калбаргып, көдөдөгү ажил-ишчилерин ынак Төрөөн чурттуң алдары дөш чаа-чаа чедикшилерге мобилизастары район парлагамнын өң чүгүлгө сорулгалы болур.

Колхозчуларын чуртталга бакчыларында, школа, медицина болган ветеринария албан черлеринде электри чыйлаандыр чырыттыган. Артель бүдүрүлгөсүнө, ылаңгы фермаларда хей күш негетипер ажилдарын механизастаар дөмгөтөр база чорутунар.

«Башкыларнын январь чөвүлел хуралын бедик деңгелдиг эрттирер» Бо өөредилге чымында школар чаа өөредилге программасы-биле ажилдап өгөдөн. Эскисурларын чорударын албан болдурган, лабораториялыг ажилдарын санын көвүдөткөн, өөреникчилерин практиктиг ажил-чорудууга белеткери-биле шуут холбашан чаа өртемперин башкылашканын боттандырып турар. Политехникти өөредилгенин ажилын боттандырып чорударынын сорулгаларын шиптирлеринге математика, физика, химия өртемперин улут ролдугу. Физиканын болган химиянын элөөн хей башкылары, ылаңгы эштер Гаввагыл (Бай-Хаак ортумак школа), Ключин (Кызыл-Арыг) олар боттарынын районуну, колхозтарын амдыралындан тодаргай фактыларын болган көргүзүп материалдарын таарымчалыг ажилаттырлар.

Тыва болган орус дылдарын кичээлдеринге башкылар Алдын-оол (Чазанада), Паву-Сөрөөн болган Копелева (Шагаан-Арыг) олар боттарынын районуну, колхозтарын амдыралындан тодаргай фактыларын болган көргүзүп материалдарын таарымчалыг ажилаттырлар.

Башкыларнын январь чөвүлел хуралдарына илеткелдерге, саналдарга бедик өөредилгени чедип ап, турар башкыларнын арга-дуржугаларын тодаргай-биле чугаалары өргөжөк чүгүлгө. Ажилдың мурнакчы дуржугалыг бүгү школага ажилатынган болган башкы бургузуну ажилына шиптирлерин турар ужурут.

1955 чылдың декабрь 3-те «Правданын» мурнуку чүдүлгө идеология ажилында улут четпестерин илередиң, идеоло-

Бип-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозунун саанчылары Таңды районун «Революциянын чалбыкчы» колхозунун Марачёва фермасынын ованчыларын кыйгырын тамыжып, инек бургузудан 1200 литр сүтү саарын хүлээгенер. Блядскийн фермасынын саанчылары инек бургузудан 1500 литр сүтү саарын хүлээгенер. Чамдык саанчылар, чижээ, З. Толбаева 2300 литрин саар азын ажаап турар. Чуруйта: Блядский СФ-нн эргелекчини П. Байыр, саанчылар М. Эренбу. З. Толбаева, ферманың ажилчыны Н. Баян (солгай талазында). Фото С. Феоктистову.

Малчынарнын күженишкени

Чөөн-Хемчик районун «Большевик» көдээ ажил-агый артелинин малчынары СЭКП-нің ХХ съездинге төлөптүг ужуражыр дөш нинтиин мал ажилын улам-на хөгжүдөр, оң продуктулуун бедилер, ылаңгы малды тодуг болган чымын кышталганын-биле хандырап дугайында социалистик хүлээлгелерин алган боттандырып келген. Партия эге организациалыг болган колхоз баштаар чери малчынарнын чарымын эки үрө-түнели дөш оларнын ортузунга организачты, тайкы-бир-массалыг ажилды калбаргып турар.

Колхозчу малчынар 1955 чылда мый-ыстыг бода малды, оң иштинде саар инектерин, шөөр малды, чымынын, хаванын болган дагаанын баш санын өстүреринин планын ажыр күөсеткен. Сүт-бараан ферманын ажилдагылары инектерин организачтыг олардымшынын, немедө чедикшилерин, ажаалдын эки чоруктамыдан сүт саалды бо чымын эртен чылдындан көвүдөн. Саанчылар инек бургузудан ортумаа-биле 990 литр сүтү саап алганар. Саанчы эш Барычма бодунга бижылган инектеринден сүт саалдып көвүдөткен.

Бо чымын сөгөн, силос белеткелениң планы күөстөнгөн чорук малды кымын

Улуг үлгө

«Торталыг» колхозтун малчыны Донгак Балдынын аяк-сеткилдиг күш-ажыл Өвүр районун эске-даа колхозтарында суралыг. Хой каларчыныга үш чымын ажилдап келгенин дургузунда төрөөн колхозтуга ол 865 хураганнары дөрүктүрүп берген, а 1955 чылда төрөөн 234 хондан 250 хураганнары менди өстүргөн.

Бадарчынын хою чымын айы-даа уелеринде семиз болуп турар. Ол-шаа, мал ажилына оң мергежилдин, күш-ажылга ынакшылдын херечилеп турар. Ажаалды эки малдыг продуктулуу база бедик болуп биддинер. Эш Балдынын кодын хонуну бирөөн-ле 1955 чылда 2,4 килограмм дүктү берген.

Донгак Балдынын ажилын колхоз баш-

Интернат—кижизидилгениң чугула чери

Эки ажилдыг интернат

Кызыл районун Баян-Кол чеди чыл школазынын интернаттын ажилы эки тургустунган. Оң септелгени болган кымын байдалга белеткени үлгелериг ылаңгы. Одалгага 800 кубометр ылаң, 10 тонна хөмүр-даш белеткениген. Интернаттын хандырылганы болган оң өрөөлдеринин иштини дерилгени таарымчалыг кылган. Интернатта хун-чуруму шыңгыны барымдалап, уругларын хостуг шактарын чөп ажилаттырар.

Интернатта кижизидилге ажилын эки тургузуп, оң негеделерин сагын турар. Уруглар боттары дежурылап турар болган өрөөлдерин аргы-шөөрүнүн кына-

лазын недела санында түнөп турар. «Санитар дөш» деп хава солугуна тургучу үлдүрүп турар. Школазын башкылары өөлчөк боттар дежурылап, күдө ылаңгы ажилдарын тускай тетрадка бижип, тодаргай саналарын берип турар. Ону интернаттын эргелекчини көргөш, ам эртен чүгү кымын болурут азы кандык четпестер турганын билеп ап турар.

Интернаттын ажилы эки тургустунганы болза, оң эргелекчини эш В. Бугаев хүлээлгөсү ажилын ак-сеткилдиг кымын турарында болур.

В. ТУМЕН-ООЛ.

Хандырылганы өкиждер

Эрөн районун Сарыг-Булуң чеди чыл школазынын интернаттын хандырылганы багай тургустунган. Оң столовазын аш-чөм-биле четче хандыртпай турар. ылаңгы чигир, конфета болган сүт дөш ышкан чүдүдөр бүдүн ай дургузунда көзүбей баар таарылаалар бар. Бар чегнери яны-бүрү кымын талазы-биле оң шөөрү сагыш сабап турар болган бир өөреникчинин нормазы чедип хандыртпай турар. Чижээ, ноябрь айда район мыйнандан 50 килограмм аблокут алаш, оон столовага бергени чүгө 16 килограмм, а эскен кайнаар-даа бергени билдирбей берган.

Кижизидилгениг ажилды өкиждеринин хемчегери база-ла кошкак. Оң түндүгүндө чамдык өөреникчилер багай өөренип, боттарынын сагыла-чурумун кошкак турар.

Н. ВЛЗЕЙ.

Ничээнгей салыр

Өвүр районун «Кызыл тул» колхозта чеди чыл школазынын интернаттын кижизидилге ажилы багай тургустунган. Чүд дөргө, интернат кымын байдалга четпес белеткениген, өөреникчилерин сагыла-чурумуну чачыс-ай негеделер боттандырып турар. Уругларын ортузунда кижизидилге ажилын организачтыг хемчегери чорутунамай турар.

М. СААЯ.

Харылзаа ажилын экиждер

Өвүр районун Дус-Даг көдээ Советинде харылзаа ажилы багай тургустунган. Ажилчы чоннарын парлагга чачылгалары болган чагаа бижиктери үр үңгө иштинде эөлөргө четпей турар. Почтаны эш Ойдуң почтаны район төвүндө айда чачыс каттап берип ап, эскелген солуннарын болган чагааларын эөлөргө чедип бербей, колхоз контролынга каш хонук иштинде чыгырар. Почтанын шак мыйдыг харыссага чөк ажилдап турарындан ажилчы чоннар чачылгаларын четче албай турар. Чижээ, сен-

табры айнык область болган төп солуннары көдээ Советке октябрь айда харууда келген. ырак фермаларда колхозчулар солуннарын болган чагаа бижиктерин албай турарлар. Чалаатында, Төлдө, Оорут-да малчынарга почта четпей турар.

Харылзаа салбырынын ажилында бо хире четпестер турда көдээ Советтин дарганы эш Кочук, районун харылзаа контролынын начальниги эш Дождиев кандыг-даа хемчөг албай турар.

М. ЛАЙЗАА.

Чагылга ажилы багай

Сүт-Хөл районун «Сталинчы орук» көдээ ажил-агый артелине парлагга чагылганын ажилы четпес чоруп турар. Колхоз чаа чылдың чагылганына 292 семиз инек-бүрү парлагга чагылганы бижидер планын турган, а херек кырында чүгө 187 солуннар болган сеткүлдөр биддинген.

М. ЧАРТАН-ХУНА.

Башкыларнын январь чөвүлел хуралын бедик деңгелдиг эрттирер

Бо өөредилге чымында школар чаа өөредилге программасы-биле ажилдап өгөдөн. Эскисурларын чорударын албан болдурган, лабораториялыг ажилдарын санын көвүдөткөн, өөреникчилерин практиктиг ажил-чорудууга белеткери-биле шуут холбашан чаа өртемперин башкылашканын боттандырып турар. Политехникти өөредилгенин ажилын боттандырып чорударынын сорулгаларын шиптирлеринге математика, физика, химия өртемперин улут ролдугу. Физиканын болган химиянын элөөн хей башкылары, ылаңгы эштер Гаввагыл (Бай-Хаак ортумак школа), Ключин (Кызыл-Арыг) олар боттарынын районуну, колхозтарын амдыралындан тодаргай фактыларын болган көргүзүп материалдарын таарымчалыг ажилаттырлар.

Тыва болган орус дылдарын кичээлдеринге башкылар Алдын-оол (Чазанада), Паву-Сөрөөн болган Копелева (Шагаан-Арыг) олар боттарынын районуну, колхозтарын амдыралындан тодаргай фактыларын болган көргүзүп материалдарын таарымчалыг ажилаттырлар.

Башкыларнын январь чөвүлел хуралдарына илеткелдерге, саналдарга бедик өөредилгени чедип ап, турар башкыларнын арга-дуржугаларын тодаргай-биле чугаалары өргөжөк чүгүлгө. Ажилдың мурнакчы дуржугалыг бүгү школага ажилатынган болган башкы бургузуну ажилына шиптирлерин турар ужурут.

1955 чылдың декабрь 3-те «Правданын» мурнуку чүдүлгө идеология ажилында улут четпестерин илередиң, идеоло-

гитарын тургузарына партия, совет организациалары достамаа сагыш салып, дузалар ужурап. Бо талазы-биле СЭКП-нің Бип-Хем райком эки хемчегин алганын дөмгөтөөр херек. Райком политехникти өөредилгенин байдалын дугайын районуну бирөөнүгө чугаалажып көргөш, школар чанынга мастерскы тургузарына практиктиг дузаны көрсөткөн.

Күш-ажылдың болган мастерскыларга практиктиг кичээлдер өрттеринин база практиктунар чорударынын программаларын боттандырап талазы-биле айтырыларын чөвүлел хуралга чугаалажыры өргөжөк чүгүлгө. Башкыларын январь чөвүлел хуралдарына тургузар ийги кол айтырып кижизидилге ажилын экиждер болур. Школа кезеде кижизидилге организациаларын ажилын, ая-не комитеттеринин, интернаттарын, школарын шөфе алган организациаларын ажилын, урэн-чүгү бөлүмненин ажил-чорудуулары болган башкыларнын чон ортузунга агитация-пропаганда ажилын, башкыларнын ажил-ишчи болган позитивтик мергежилдин бедик талазы-биле айтырып чөвүлел хуралдарга чугаалажып, ол ажилдарын үндөсүн-биле өкиждерин боттут хемчегелерин айтыры өргөжөк чүгүлгө.

Партия, комсомол организациаларын, улус өөредилгенин организациаларын бүгү кичээлгейн өөреникчилерин кымын даштыктыгына организачтыг эрттирип, өөреникчилерге таарымчалыг байдалды тургузуп, урэн-чүдүдүн, спорттун яны-бүрү чүдүлдери организастап, аниктар кезелерин үрдүгү эрттирп турарын хандырап ужурап. Каникула үдөниде школа директорлары болган улус өөредилгенин органныр школарын чурумчулуп, дерин херексөө дугайында сагыш салыр херек.

Шүгүмчүлөдү болган бот-шүгүмчүлөдү чөвүлел хуралдарга калбаргып турган, школарын ажилында четпестерин илередиң болган школарын бүгү ажилын өкиждеринин тодаргай аргаларын айтыр ужурап. Башкыларнын январь чөвүлел хуралдарын организастыг, идея болган практиктиг ажил талазы-биле бедик деңгелдиг өрттеринче кичээлгей салыры СЭКП райкомнарын хүлээлгени болур.

П. ГОРЕЛОВ, СЭКП-обкомунун школар кидининин эргелекчиси.

Электри станциялыг болган

Чөөн-Хемчик районда Жданов аттыг колхоз 1955 чылда садып алганы «ДТ-54» деп электри станциялыг тулуун база оң дерилгенин кысыа үдө кымын дооскан. Колхозтун төвү Хорум-Даг суурун Ильяичин лампочказы чаа чылга угуштур чырдыш өгөдөөн.

М. ОЧУР.

Артельде чаа бүдүрүлгө

Кызыл районда «Баян-Хем» колхоз чөвөт чаа пилорама, бус күжү-биле хөдөйлөр локомобиль садып алган. Артель ажил-агыйн хөгжүдүргө улут ужурудузгалыг о бүдүрүлгени Сесерин суунун унууда тургузуп турар. Аңаа өргиде турган локомобиль солаан, оң чанында Дөрбөй база организастаан, ол хонукта 2 тонна тараа тыртыр нормалыг. Пилорама болган дөрбө тургузарына

Н. НОРБУ.

Делегейде болуп турар чоруктарның допчулалы

ТАЙБЫНГА ҮНАКШЫЛДЫГ
ЧУРТТАРЫНЫҢ ФРОНТУЗУ БЫЖЫГЫП
ТУРАР

ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелини Даргазы Н. А. Булгагинин болгаш ССРЭ-нің Дээди Советиниң Президиум кезигүүчү Н. С. Хрущевтун Индияге, Бирмаге болгаш Афганистанга аян-чоруу ай ажыр үргүзүлгөн. Бүгү делегейиң хөй-ниитизиниң калбак кезе совет ууртукчуларының ол аян-чоруун улустар аразының дүшкүрүгү чоруктары улам ыңай кошкардырына уауу уауу-дуулаып шыктаргангай болушунан кылдыр база улустарының тайбың кожа-келбөс догуннаашкыны болгаш найырадыг кады ажилдажылызының үлөсү-чиңбөс кылдыр үнөсөп турар.

ССРЭ-ниң болгаш Индияның ууртукчу ажилдагычларының кады кылган меделетлини дыйнаттышаан, Калькуттаңың «Анада дээр патрика» солунунун бижээни болза: ол кады кылган меделет эийн улуг күрүңдөр боттарыны каныгыр шериг эвилелери-биле холбаштырбайн база бот-бодунга национал болгаш социал системаны чыгавайн национал болгаш улустар аразының талаларына катуу ажилдажып болурунга чайынганчак үлөсү-чиңбөс болур. Бирманың болгаш Афганистаның улустарының Совет Эвилелиниң улустары-биле аяк-сеткилдиг кады ажилдажылыгы кайы-кайызының эрежесинде үндөзүлгөн, тайбынның херөөнө бараан болуп турар деп бирма болгаш афган паралак чыгыс аяк-сеткилдиг меделет турар. Н. А. Булгагинин болгаш Н. С. Хрущевтун улуг Индияге, Бирмаге болгаш Афганистанга найырадыг бараллаашкыны болуунун илерөөшкени тыккан Совет күрүңдүң тайбыңга ынакшылыг политиказынын уауу-дуулаып тайбынның лагериниң чурттарында алдынан хөй санын үлөзүшкенинде меделет турар.

Совет улустуң чоруктан ижкенин чер болганга эрчим аалчылар кылдыр, төрөө аян-дунмалары кылдыр уткаан. Индия, бирма болгаш афган улустар Совет Эвилелинге найырадын болгаш ынакшылыг, оң тайбынга ынакшылыг даштык политиказын, улустар аразынага найырадыг, кады ажилдажылыгының политиказын дөш иңг өөрүп четиришикени аяк-сеткилдиг-биле илгерилеңгирер. Азияның чурттарына боттарының хөй чыдардыгы эзел-чатыгышыкыны-биле ол чурттарга кончуг улуг көтөрүлгө чедирген болгаш оларның экономиказын хөгжүдүзгөн элден доктааткан колонизаторларын политиказын совет ууртукчуларының сойгалар турар меделеттери бүтүнниң чүгүлдүгүшкүни болдурун. Бирма найырадыг улустар оларның экономиказын хөгжүдүзгөн дуулаар, оларныкы-биле болуун дуржулгазын үлөсүр деп Совет Эвилелиниң саканын улауу көдүрүшкүни-биле хүдөп алганнар.

Индияда-да, ол бүгү колонизадыг тергилдеди арттырып хоозун чорук-биле болап турарларың сеткилинге кирбөөн. Индияның болгаш АКШ-тын реалсым паралак совет күрүне ажилдагычларының аян-чоруунун сорулгазын болгаш уауу-дуулаып хажыдарын оралдажып, көп-үгүлдүгү болгаш өчкү-чөгүшкөн шимзон ижкенин көдүргөн. Ол аян-чоруктар барын чүктө хөй-хөй согуштарынын армиварына Азияны чурттарынын аразына харылаалары «бастырылыгына» чедир, дитик ол кезеге болууч «тергилдеди» тургузар деп Совет Эвилелиниң чүгүлдүгү дугайың херечул турар дөш ишкан оон-да хөй уауу-утка чок башыашкынар өстүп келген.

Ол догун-хажагай пропаганда болза, колонизаторларын дүвүзгөн илгерилеңгирер, төгүңүң дүгүн олар дедир элдерин, Азияның улустарына база катан чурттарлап аяк-сеткилдиг дугайың оларның калчаалыг «жээргөөшкенин илгерилеңгирер турар. Совет Эвилелиниң Индия, Бирма болгаш Афганистан-биле харылаазы тайбың кожа-келбөс турарының болгаш кады ажилдажылыгынын беш улуг принциптерине тургустууну турары оларга таарышпайн турар. Оң түңнелинде ССРЭ-нин салгы харылаазыларын калбарарына база ССРЭ-нің дууламчылы-биле ол чурттар боттарының хууу үлөштүрүн тургускан турарын, барын талакы колонизадыг чурттарыны аграр-чиг-эт бөрү черлери болбайн баарын олар күзөвеси турарлар.

Декабрь 21-де Топ аэродромы Н. С. Хрущевтун чугаалазы болза: «Ол көр хөң чорук черде билинтер. Колонизадыг система буурап турар. Ол Азияда шагдала буураан. Эшон хөй чурттарыны — Борей Улус-Демократтыг Республиканын, Вьетнамын Демократтыг Республиканын, Индия Республиканын, Бирма Эвилелиниң болгаш есе-да чурттарыны улустары колонизадыг эуу-чурумдан хосталган болгаш боттарының күрүңдериңиң национал хамаарышпас чоруун быжыглар турар.

КУР биле ГДР-ниң аразында найырал болгаш кады ажилдажылга дугайында керээге ат салганы

ПЕКНИ. Кылат Улус Республика биле Герман Демократтыг Республиканың чазак төлөөлөриниң аразында болгаш чугаалажылыгының түңнелинде КУР биле ГДР-ниң аразында найырал болгаш кады ажилдажылга дугайында керээ, культуура талазы-биле кады ажилдажылга дугайында дугуржулга, үнүштерини карантин-нөөр болгаш камгалар дугайында дугуржулга, а ол ышкаш КУР биле ГДР-ниң чазактарының кады кылган меделет декабрь 25-те Пекинге ат салдыган.

Березерге, дугуржулгага болган кады кылган меделет декабрь 25-те Пекинге ат салдыган.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕСИ: Кызыл, Шетиникин кудумчузу, бажы № 3

ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторун 3—62, редакторун оралакчызынын, иштиги болгаш транспорт, водө ажыл-агый килдистериниң 3—68, культуура болгаш амыдырал, чага килдистериниң база бухгалтерияның 3—65.

ТС—02383.

Культура өргөлелиниң типографияны.

Болуун Коммунистг партиязының ууртукчулары үндүр сымгалан, болуун иштиги дайынарын чыла шапкан болгаш социализмг тургузушкунуң орунда бижың-биле тургу аян бистин улуг өнүгүсү болгаш акы-дунмасы—кыдат улустун дугайың чугаалайын тур мен».

Юнайтэд Пресс деп америк агенттеледиң Кабулдан алдынан меделетинге дамытканы болза: «Миллион-миллион ижкелер совет ууртукчулары көргөн болгаш оларга байыр чедиргенер. Тайбың дугайында оларның чугаалары индийлерниң, бирмаларныкы болгаш афганларныкы чурттары оларга чазал берген». Н. А. Булгагин биле Н. С. Хрущев Индияга, Бирмага, Афганистанга «күзөөн аалчылар болганнар» деп Англияны «Обсервер» солуну меделеткен. Иччала-да ол хүдөөн күрүңдүңер оон-биле кады, найырадыг чурттарга совет ууртукчуларының чедирешкенин барып чоранын-биле болган АКШ-тын, Англияны чамдык бөлүктөрүнүн кады хайынганының дугайың база херечул турар.

Совет Эвилелиниң, Индияны, Бирманың болгаш Афганистаның улустарының найырадында болгаш кады ажилдажылыгында улустар аразының тайбынның эң улуг фактору салдыган, тайбынның болгаш улустар аразының кады ажилдажылыгының дайынынары ол фактору херекке албай барып шыдаастар деп Н. А. Булгагин Москвага эвп келген чугаалаан чугаалайын меделеткен. Ол найырал тайбынга ынакшылыг чурттарының фронтунун быжыгдалган болгаш оң божаңдыгыр хире мыдыг күштер чок.

«Бүгү делегейиң чоңунун чартык кезин чурттар турар Совет Эвилели, Индия болгаш Кыдат дөш ишкан мыдыг чурттарың Азияны тайбынга ынакшылыг есе-да чурттарының улустары-биле сырый каткышыкыны боттарының салым-чолун холуңга алыр арганы Азияны улустарына берип турар» деп Кыдаттын «Женьминьжао» солуну бижээн.

Совет улус тайбынга ынакшылыг бүгү улустар-биле бир дөмей Н. А. Булгагиниң болгаш Н. С. Хрущевтин Индияга, Бирмага, Афганистанга чоранының түңнелинде алыс сеткил ханганын илередиң, Делиге, Рангунга болгаш Кабулга аттар салдыган документаларын ижин биле чүгүлдүгүңү өөрүп турар. Тайбынның херөөнө шыктарганга салымчык болуп турар ол чугула документаларын дүңүңдериңиң тайбың кожа-келбөс догуннаашкының ичээзи, улустар аразының найырадыны болгаш кады ажилдажылыгынын идеязы болуунуң чайынганчак илгерилеңгирени тыккан.

КНО-НУҢ КОЛ АССАМБЛЕЯЗЫНЫҢ Х СЕССИЯЗЫНЫҢ ДООЗУЛГАНЫГА

Каттышкан Надиялар Организациязының Кол Ассамблеязының X сессиязы болуунуң ажылын декабрь 20-де дооскан.

Сессия болза, улустар аразының дүшкүрүгү чоруктарының өзөөжөрүнүн байдалына болуп эрктен. «Женеваның угаан-болды» Ассамблеянык комитеттеринге-да, оң иленарың хуралдарында болуп турган чугаалажылыгынын шынчигине болуунуң толаргай саядарын көргүсөөн. Хөй-хөй чурттарың төлөөлери боттарының саналдарына күрүңдөр аразында харылаалары кайы-кайымын билчиринди болгаш кайы-кайымын илгерилеңгирер принциптерине тургузарының эрежөсү чугулазын айтканын. Азиянык болгаш Африканык чурттарының улустарының национал эрежесиниң болгаш күзө-болаларын Каттышкан Надиялар Организациязының дөшкүрүгү чоруктарына тургузуу-биле негези. Кошкык хөгжүдүлгө чурттарга эсуугу дууламчы күрүңдериң чугулазын дугайы мур»-ду сессияларга бооарга улам шийтпиринг чугаалаштыган.

Сессиянык ажылымын түңнелдерин дыйнаттышаан, «Небө чөрүр чейтун» деп швейцар солун колонизадыгте уауу демексеп турар күрүңдериң илгерилеңгирер чоруун меделет турар. Доозулан сессиянык есе чугула үеи кылдыр солун болза, «америка төлөөлөр бодунга кол ролду оон ынай тулуп шыдааан» ол чорукту санап турар. Совет төлөөлөр болза, «болуун политиказынын принциптеринге кыга-даа дүжүп бербес болуунуң хүндүткелди болгаш саядарын улагаттырган» деп солун база бижип турар.

Алжирде, Мароккода байдалын дугайында база Мурнуу-Африка Эвилелинге аныг талазы-биле кылгай көөр чорукту дугайында айтырылганы чугаалажып турар үеде Каттышкан Штаттар-даа база есе-да барын талакы күрүңдөр мораль талазы-биле аңгылаштыган болгаш алба-дашкынының анаа методтарын ажилдап шыдаас болганнар. Чоокку Чөөн чүк рай-онунда дүшкүрүгү чоруктары күштелдери дөш харымаалганы Совет Эвилелинге оонаштырар дөш барын талакы күрүңдериң оралдажылыгынын Чоокку Чөөн чүк чурттарының чамдык төлөөлөрүнүн талазында шийтпиринг согушунга таварышкан.

Индыг аныктыг бадыйташкынының барымдаа чогун сойгалан илгерилеңгирер, Сириянык төлөөлөрүнүн меделетиниң болза: «Чоокку Чөөн чүктө дүвүзгөнниң байдал — барын талакы күрүңдериң херөө дээрн иш-на болгай. Совет Эвилели херөө дээрн чыгыс-даа шериг-даа чок. Совет Эвилелиниң мында чыгыс-даа солдаты чок. Совет Эвилели Чоокку Чөөн чүк чурттарының чыгыс-даа хамаатызының ат-алдарын дорамчылашкан».

Кол Ассамблеяга совет төлөөлөрүнүн күженишиктериниң чурттар аразының харылаазыларын чугула айтырылганын херек кырынга шийтпирингче база улустар аразының дүшкүрүгү чоруктары улам ыңай кошкардыры чедир алырыны улаан чыгарган турган. Чепселенишиктериниң дүжүрү, атомуг болгаш водородтуг чепселти хоругдары дөш ишкан амгы үеңиң мыдыг чугула айтырылганын талазы-биле Совет Эвилелиниң тургузуу тайбынга ынакшылыг чурттар долу хемчээли-биле үнөсөп көргөннөр. Иччала-да, ол төп айтырыг сессияга шийтпирингчелер, чүгө дөргө, барын талакы күрүңдөр, хамыктыг мурнууда АКШ анаа уурданып каапканнар.

Совет Эвилели чепселенишиктериниң дүжүрүнүн толаргай программаны санап болгаш оң-биле кады барын талакы күрүңдериңиң санадарын болгаш күзөлөрүн өөрөп көргөн. Анаа чөрүңдүр барын талакы күрүңдериң төлөөлөрүнүн совет программаны чүгө дөшкүрүгү өвөс, харын боттарының мурнууда кирген саналдарында отпалар турарлар. Олар чепселенишиктериниң кызырарын чепселенишиктериниң дугайында меделет чымыр-биле, контроль дугайында чугаала-биле согурун оралдашканнар.

Кол Ассамблеянык өсөлүгү хуралдарында чепселенишиктериниң дүжүрү дугайында айтырыгы чугаалажып турар үеде, Париже Согуу-атлантика боюнуң аалчегин сессияга болуу, оң киркичи-лери улам ыңай эңдере чепселенишиктерини дөш шуугап турганы дыка-ла эдептиг.

Румынияның Ажылчын партиязының II съездизи

БУХАРЕСТ. Декабрь 23-те Бухарестте Румыниянык Ажылчын партиязының II съездизи амыттыган.

Румыниянык Ажылчын партиязының II съезди Пойлтибиро кезигүүчү К. Пырвулеску допчу аге есе-биле съездини амыткан. СЭКП ТК-ның Президиум кезигүүчү А. И. Бириченко, СЭКП-ның Москва об-ласт комитетиниң бирги секретары И. В. Капотов, ССРЭ-нің Румынияда элчини А. А. Епшев болгаш академик М. Б. Митин составтыг Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының съездиге келген төлөөлөрүнө К. Пырвулеску болуунуң чугаалажылыг байыр чедирген.

Шууту туруп келген, Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының алдары дөш димитрий алыс чазашкынынын кылган. Оон ыңай К. Пырвулеску Кылат Улус Республиканың даргазынын оралакчысы Чжу Дэ баштаан Кыдаттың маадырлыг Коммунистг партиязының төлөөлөрүн база ол ышкаш съездиге келген акы-дунма коммунистг болгаш ажилчын партияларын төлөөлөрине уламчылашкынынын алыс чазашкынынын ада-биле иңг байыр чедирген.

Съездиниң президиумун болгаш секретариатын, мандат болгаш ревизия комиссияларын чыгыс аяк-сеткил-биле сонгаан. Румыниянык ажилчын партиязынын уу-ру-лу-гу чоруктары Г. Георгиу-Дж. Киву Стойка, И. Бишневский, Г. Апостол, А. Могороса, Э. Болдарама, Н. Константеску болгаш өскелер съездиниң президиумунун олуттары элеттерге төлөөлөр болгаш аалчылар үргүлчүлөдиг адыш чакшаашкынар-биле байырлап турган.

Съездиниң моон аадада хун айтырымы бадыйталган:

1. Румыниянык ажилчын партиязының II съездиниң отчет илеткели, илеткели эш Г. Георгиу-Дж.
2. Төп ревизия комиссиязының илеткели, илеткели эш Николае Гунза.
3. 1956—60 чылдарда улус ажилчын партиязынын хөгжүдүлгөниң ишти беш чыл планының талазы-биле II съездиниң илгерилеңгирер дугайында илетке, илеткели эш Киву Стойка.
4. Румыниянык Ажылчын партиязынын Уставының өскерилериниң дугайында илетке, илеткели эш Николае Чаушеску.
5. Төп органдарын сонгудалары.

Оң соонда хун айтырымын бирги чүгүлдүнү талазы-биле Румыниянык Ажылчын партиязынын II съездиниң бирги секретары эш Георге Георгиу-Дж. Оурган-варын чыгыс уткуп алышымын-биле илетке кылган.

(СЭТА).

Совет өртемден өмчилер төлөөлөрүнүң Кыдатта чоруп турары

ПЕКНИ. ССРЭ-нің медицина өртемдериниң Академиязының оралакчы президенти профессор Ф. Г. Бротков баштаан совет өртемден өмчилериниң төлөөлери БУР-да болууну аян-чоруун дооскан. Төлөөлөрүн кезигүүчери Пекинге, Шанхайга, Мукденге Уланга болгаш КУР-нуң есе-даа хоорайларына чоруп, ол черлерде өртем-ши-чилер ажилынын байламын-биле, медицина институттарында башкылашкыны-биле, юстиция медицина органын организаци-таанын-биле тавыкчып, кыдат улустуң медицинада өмчирер херектер турарынын дуржулгазын өөрөп көргөннөр.

Кыдатка чоруп турган үеинде төлөөлөрүн кезигүүчери бо үеги медицина өртем-ниң чугула айтырылганының талазы-биле лекцияларын болгаш илеткелдерин кылып чораннар. Олар 128 лекцияларын болгаш илеткелдериниң номчааннар, ол лекция, илеткелдерге 60 муң дыйнакчылар олуштулар. Илгерилеңгирер радиоактивитет излөөштары медицина херектер дугайында лекция улауу сонугургалы өскүттөн.

ССРЭ-де аян-бур аарыгларын эмнөө-риниң практиказынын дугайында илетке-лдерин кылары-биле чергелештир профессор өмчилер чамдык аарыгларын эмнөө-риниң айтырылганынын талазы-биле кон-сультацияларын кыдат өмчилер-биле чо-рутканнар.

Совет өртемден өмчилериниң төлөөлери Төрөөн чуртунда чоокку хундерге чоруп-тарар.

(СЭТА).

КУДР-нун Улустун Дээди хуралының сессиязында

ПХЕНЬЯН. КУДР-нун Улустун Дээди хуралының онгу сессиязы болуунун ажы-лыгы дооскан.

Сессия болуунуң түңнел хуралдарында кезе ажил-агыйның натуралдыг үндүрүү-нү дугайында хоойлуну, чоңдан олча-ажык үндүрүүнү дугайында хоойлуну болгаш КУДР-нун кезе ажил-агыйны оон ыңайыг хөгжүдүлгөниң дугайында доктаалды хүдөөп алган.

Кезе ажил-агый үндүрүүнү дугайында чаа хоойлу кезе ажил-агый үндүрүү-нү хууун чингедирин болгаш оң оонар-да мылган көөр чорукту өөрүп турар. Олча-ажык үндүрүүнү дугайында хоойлу чоңдан үндүрүүнү моон солгаар өзөөжөрүн-че, чоңуну материалдыг болгаш культуу-рлук дөңгөлөн бейдериче улаганын. Ажилчыннар болгаш аян-хаакчылардан олча-ажык үндүрүүнү нийтин-биле 30 хуу чингеткен дугайында Улустун Дээди хуралының Президиумунун Чарымын-биле боттарының чоруктан шийтпирин олча-ажык үндүрүүнү дугайында чаа хоойлу-да кирген.

(СЭТА).

Быдатта агротехниктаг станциялар

ПЕКНИ. Сынхуа агенттеледиң дыйна-дың турары болза, бо үеде Кыдаттың кезе райондарында агротехникти 8 муң стан-циялар саяатынын турар. Бо болза, эрктен чыла оларныкы турганналар дөртүн күзүдөп хөй болуп турар. Агротехниктаг станциялар чурттуң кезе райондарынын барык чартык кезинде амыттыган. 1956 чылдың төңчүгүнде олар райондарың хөй кезинге тургустунган турар.

Бо станциялар тараачынырга улауу дуу-заны көртүрүп турар. Соңгу-Чөөн Кыдатта Ляонин мокута агротехниктаг станция-ларын ажилдагычлары сая, бөб болгаш

чөр тоорунуң үрөшкенин тарымынын мурнууда болбааларып ажилдарынын дөшкүлгөдиг арганыга тараачынырын өрткөп, база ол ышкаш тараачынырын ортузуна өң-не калба-биле нестерен суражаан кезе ажил-агый культуулары-ның эң дээр 65 сорттарын шилип алган. Ам чуртта бар болуп турар агротехник-ти 98 школар 1957 чылга чедир агротехниктаг станцияларга болгаш күрүне ажил-агыйларына 68 муң тускай арте-милдерин белекчээр.

(СЭТА).

Поркала-Удд району Финляндияга шилчидип бээринге хамаарыштыр

ХЕЛЬСИНКИ. Финляндияга Совет Эвилелиниң шилчидип берип турары Поркала-Удд району фин хамаатыларының чурт-таар болгаш олче өвөр эргелериниң дугайында чарыкты Республиканың президенти Пааскиви декабрь 23-те үндүр-гөн. Поркала-Уддтуң девискэрийнч тур өргөлелиниң дугайында шийтпирин күрү-не чөвүлөди декабрь 22-де хүдөөп алган. Совет Эвилели ол девискэрийн Финляндияга шилчидип берипкен соонда, ук девис-кэрге административтиг эрге-чатырга иштиги Херектер министрствоунага чатыр-кат административтиг комитетке хамаар-жыр.

Камгалал аппаратынын өргөлелинге Поркала-Уддтуң девискэрийнч кадык кезөөн шилчидип бээр дээр дугайында шийтпирин күрүне чөвүлөди тускай үндүрер.

(СЭТА).

Индонезиянык тургузукчу хуралының сонгудаларына хамаарыштыр

ЖАКАРТА. Индонезиянык тургузукчу хуралында чаа сонгудалар дугайында баштайгы чаа меделер паралага чарла-тылган. Бо меделер эсуугар алырга нацио-нал партия дөш сонгузукчулары 7,5 мил-лион хирени бадыйла, компартия дөш 5200 муң ажык, Нахдату Улама партия-зы дөш беш миллион ажык, «Машуми» партиязы дөш дөрт миллион хире сонгу-зукчулар бадыйлаан.

Моон-биле холбаштыр чуртта байдалы аныктанышаан, национал бөлүктөрүн «Суду Индонезия», «Мардека» болгаш өскө-даа солунары Машуми партиязы баш-таан Харахаттың кабинеди уаустан дет-кимче албайн турар деп айтып турар.

ПЕКНИ. «Харман Ракыат» деп индонези солунун дыйнадынан айтытышаан, Сынхуа агенттеледиң дыйнадынык турары болза, бо үеде Кыдаттың кезе райондарында агротехникти 8 муң стан-циялар саяатынын турар. Бо болза, эрктен чыла оларныкы турганналар дөртүн күзүдөп хөй болуп турар. Агротехниктаг станциялар чурттуң кезе райондарынын барык чартык кезинде амыттыган. 1956 чылдың төңчүгүнде олар райондарың хөй кезинге тургустунган турар.

Бо станциялар тараачынырга улауу дуу-заны көртүрүп турар. Соңгу-Чөөн Кыдатта Ляонин мокута агротехниктаг станция-ларын ажилдагычлары сая, бөб болгаш

чөр тоорунуң үрөшкенин тарымынын мурнууда болбааларып ажилдарынын дөшкүлгөдиг арганыга тараачынырын өрткөп, база ол ышкаш тараачынырын ортузуна өң-не калба-биле нестерен суражаан кезе ажил-агый культуулары-ның эң дээр 65 сорттарын шилип алган. Ам чуртта бар болуп турар агротехник-ти 98 школар 1957 чылга чедир агротехниктаг станцияларга болгаш күрүне ажил-агыйларына 68 муң тускай арте-милдерин белекчээр.

(СЭТА).

Индонезиянык тургузукчу хуралының сонгудаларына хамаарыштыр

ЖАКАРТА. Индонезиянык тургузукчу хуралында чаа сонгудалар дугайында баштайгы чаа меделер паралага чарла-тылган. Бо меделер эсуугар алырга нацио-нал партия дөш сонгузукчулары 7,5 мил-лион хирени бадыйла, компартия дөш 5200 муң ажык, Нахдату Улама партия-зы дөш беш миллион ажык, «Машуми» партиязы дөш дөрт миллион хире сонгу-зукчулар бадыйлаан.

Моон-биле холбаштыр чуртта байдалы аныктанышаан, национал бөлүктөрүн «Суду Индонезия», «Мардека» болгаш өскө-даа солунары Машуми партиязы баш-таан Харахаттың кабинеди уаустан дет-кимче албайн турар деп айтып турар.

ПЕКНИ. «Харман Ракыат» деп индонези солунун дыйнадынан айтытышаан, Сынхуа агенттеледиң дыйнадынык турары болза, бо үеде Кыдаттың кезе райондарында агротехникти 8 муң стан-циялар саяатынын турар. Бо болза, эрктен чыла оларныкы турганналар дөртүн күзүдөп хөй болуп турар. Агротехниктаг станциялар чурттуң кезе райондарынын барык чартык кезинде амыттыган. 1956 чылдың төңчүгүнде олар райондарың хөй кезинге тургустунган турар.

Бо станциялар тараачынырга улауу дуу-заны көртүрүп турар. Соңгу-Чөөн Кыдатта Ляонин мокута агротехниктаг станция-ларын ажилдагычлары сая, бөб болгаш

чөр тоорунуң үрөшкенин тарымынын мурнууда болбааларып ажилдарынын дөшкүлгөдиг арганыга тараачынырын өрткөп, база ол ышкаш тараачынырын ортузуна өң-не калба-биле нестерен суражаан кезе ажил-агый культуулары-ның эң дээр 65 сорттарын шилип алган. Ам чуртта бар болуп турар агротехник-ти 98 школар 1957 чылга чедир агротехниктаг станцияларга болгаш күрүне ажил-агыйларына 68 муң тускай арте-милдерин белекчээр.

(СЭТА).

Индонезиянык тургузукчу хуралының сонгудаларына хамаарыштыр

ЖАКАРТА. Индонезиянык тургузукчу хуралында чаа сонгудалар дугайында баштайгы чаа меделер паралага чарла-тылган. Бо меделер эсуугар алырга нацио-нал партия дөш сонгузукчулары 7,5 мил-лион хирени бадыйла, компартия дөш 5200 муң ажык, Нахдату Улама партия-зы дөш беш миллион ажык, «Машуми» партиязы дөш дөрт миллион хире сонгу-зукчулар бадыйлаан.